ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

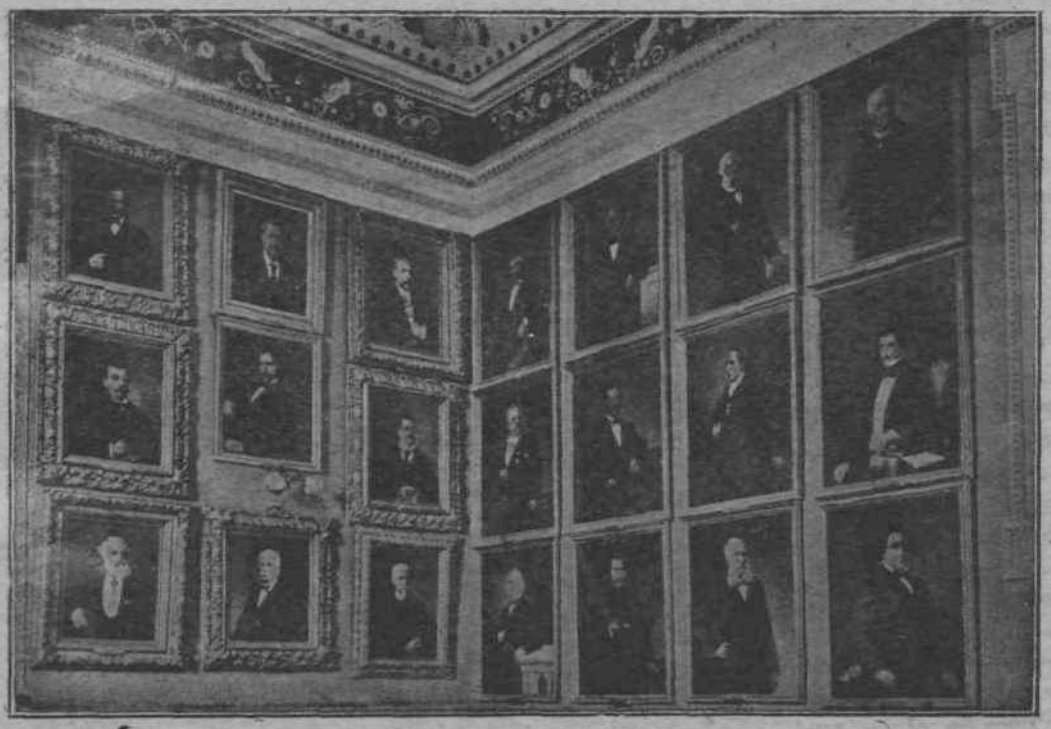

ΕΤΟΣ ΙΕ'.
ΤΕΥΧΟΣ 180
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1916

ΑΘΗΝΑΙ

Οδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22.

„ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ"
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *ἐτησία δραχμαὶ 12.*
ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ *δραχμὴ μία.*

ΓΡΑΦΕΙΑ: *Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α*

ΤΕΥΧΟΣ 180.-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1916.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Φιλολογικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν 1915 ὑπὸ *Δ. Κ.*
Θέμος Ἄννινος, ὑπὸ Κ.
Ἀπὸ τὰς σκέψεις μου, ὑπὸ *Μ. Παπαγιαννοπούλου.*
Σημειώσεις ἑνὸς μηνὸς, ὑπὸ *Δάφνιδος.*
Θεατρικὰ ἔργα, ὑπὸ *Κ.*
Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία, ὑπὸ *Δίκ.*
Γράμματα καὶ Τέχναι.
Πίναξ τῶν περιεχομένων τοῦ ΙΕ΄ τόμου.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Προσωπογραφίαι καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.
Leda Gys.
Marius Bonnard.

Διὰ τοῦ παρόντος τεύχους *λήγει τὸ* **δέκατον πέμπτον** *ἔτος τῆς «Πινακοθήκης». Οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομήν των παρακαλοῦνται ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτήν, διότι ἄλλως θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου. Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ κ.κ. συνδρομηταί, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὴν ἕνεκα τῶν περιστάσεων κρίσιν, ἣν διέρχεται ὁ περιοδικὸς τύπος, θὰ ἐνισχύσουν ἡμᾶς διὰ τῆς προθύμου ἀποτίσεως τῆς συνδρομῆς των τοῦ ἤδη ἀρχομένου ἔτους, οἱ δὲ καθυστεροῦντες διὰ καταβολῆς καὶ τοῦ λήξαντος.*

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι

Ἐκτίθεται εἰς ἐπαναληπτικὴν μειοδοτικὴν δημοπράσίαν, ἐνεργηθησομένην ἐν τῷ Δημαρχείῳ Ἀθηνῶν ἐνώπιον τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς τὴν 14ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11—12 π. μ. δι' ἐγγράφων καὶ ἐσφραγισμένων προσφορῶν, ἡ πενταετὴς ἐργολαβία τῆς καθαριότητος Ἀθηνῶν, ἐν τῷ συνόλῳ καὶ κατὰ τμήματα, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 2029 π. ἔ. διακηρύξεως, τροποποιηθείσης μόνον συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 688 π. ἔ. πρᾶξιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὡς πρὸς τὴν ἐγγυοδοσίαν, ἥτις δύναται νὰ εἶνε καὶ κινητική.

Ὁ Δήμαρχος
ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Φέρει εἰς γνῶσιν τῶν συνδημοτῶν αὐτοῦ ὅτι καθ' ἑκάστην, ὥραν 10 ½ π. μ. μέχρι 12 ½ μ. μ. ἐνεργεῖται ἐν τῷ δημαρχείῳ, δωρεάν, ὁ δαμαλισμὸς καὶ ἀναδαμαλισμὸς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

Ὁ Δήμαρχος
ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Ἀριθ. πρωτ. 19499

Διακήρυξις πλειοδοτικῆς δημοπρασίας διὰ τὴν ἑξαετῆ ἐνοικίασιν τῶν κηπαρίων τοῦ Α΄. Νεκροταφείου.

Συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 841 ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. πρᾶξιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ ἑξαετὴς ἐνοικίασις τῶν κηπαρίων τοῦ Α΄. Νεκροταφείου ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 19499 π. ἔ. ἡμετέρας διακηρύξεως τῆς ὁποίας οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν προσερχόμενοι εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διοικήσεως τοῦ Δήμου.

Ἡ ἀνωτέρω δημοπρασία ἐνεργηθήσεται τὴν 15ην Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 11—12 π. μ. ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Δημαρχιακοῦ Καταστήματος, καὶ ἐνώπιον τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ δὲ ἐνοικίασις ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1916 καὶ λήγει τὴν 31 Δεκεμβρίου 1821.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰανουαρίου 1916

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων
ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

„ΑΠΟΛΛΩΝ"
ΜΕΓΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΝ
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΑΘΗΝΑΙ
Διεύθυνσις Κ. ΕΜΠΕΟΓΛΟΥ

Χίλια ἀναπαυτικὰ Ἀμερικανικὰ καθίσματα
Ταινίαι ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν κινηματογράφον «*Ἀπόλλωνα*»
"NORDISK,, "EKLAIR,, "ITALA,,
Ὀρχήστρα Κρασσᾶ
Διὰ τὰς οἰκογενείας 25 % ἔκπτωσις.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
"ΠΑΝΘΕΟΝ,,
Ταινίαι ΠΑΤΕ

Κομψή, πολυτελής, εὐρυτάτη αἴθουσα.—Δράματα καὶ κωμωδίαι μὲ πρωταγωνιστοῦντα πρόσωπα τὴν Ρομπίν, τὴν Μπερτίνι, τὴν Μπορέλλι, τὸν Μπρινιόγε, τὸν Μπονάφ, τὸν Σινιορέ, τὸν Ριγκαντὲν κλπ.

Κέντρον ἀριστοκρατικόν.

ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ 1915

ΤΑΝ ὁμιλῇ τὸ πυροβόλον καὶ μάλιστα εἰς πολλὰς γλώσσας... πυρός, τὸ πνεῦμα σιγᾷ. Ἡ προσοχὴ ὅλων, γραφόντων καὶ καὶ ἀναγινωσκόντων, προσηλοῦται εἰς τὰ μεγάλα γεγονότα καὶ μαζῇ μὲ τὴν γενικὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἐφεκτικότητα, ἡ φιλολογία καὶ ἡ τέχνη ἐφησυχάζουν, ἵνα μὲ νέαν ὁρμὴν ἐκδηλωθοῦν, ὅταν κατατεθοῦν τὰ ὅπλα. Τὸ λῆξαν ἔτος κληροδοτεῖ μόνον πένθιμα καὶ αἱμοστάζοντα γεγονότα ἐν Εὐρώπῃ. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ πνευματικὴ κίνησις κυρίως περιωρίσθη εἰς ἐκδόσεις ἐπὶ τῆς πολεμικῆς δράσεως μὲ σκοπὸν προπαγανδιστικόν. Σειραὶ ὁλόκληροι, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ, μονογραφιῶν ἐσκορπίσθησαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἀγῶνος ὅστις διεξάγεται. Μανιφέστα καὶ μελέται καὶ ἐκθέσεις διεσταυρώθησαν ἐξ ἑκατέρας τῶν ἀντιμαχομένων ὁμάδων καὶ οὕτω ἡ ἱστορικὴ καὶ στρατιωτικὴ βιβλιογραφία ἐπλουτίσθη ἐπαρκῶς εἰς ἀντιστάθμισμα τῶν κενῶν, ἅτινα ἀφῆκεν ὁ πόλεμος εἰς τὴν λοιπὴν γραμματολογίαν.

Αἱ ὀλίγαι ἀναλαμπαὶ τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑξῆς:

Εἰς τὴν Γερμανίαν τὸ θέατρον καὶ ἡ ποίησις δὲν ὑστέρησαν. Αἱ δύο αὐταὶ πηγαὶ διαπλάσεως καὶ ἐπιρρώσεως τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος δὲν ἔπαυσαν καὶ τώρα νὰ ἀρδεύουν τὴν Τευτονίαν. Τὰ θέατρα, μὲ ἐπίκαιρα κατὰ τὸ πλεῖστον ἔργα, λειτουργοῦν παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας, ἃς ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις ἐδημιούργησε. Τὰ δὲ πολεμικὰ ποιήματα τὰ ἐκτυπωθέντα ἀνέρχονται εἰς τρία ἑκατομμύρια, προεξάρχοντος τοῦ Ἄσματος τοῦ Μίσους τοῦ Λεσσάουερ. Εἰς τὴν στιχοπλημμύραν αὐτὴν ἡ Ἰταλία ἔχει νὰ ἀντιτάξῃ τὰς μεγαλειώδεις στροφὰς τον Δ' Ἀννούντζιο.

Εἰς τὸ παθητικὸν δέον νὰ καταλογισθῇ τὸ ἀνηλεὲς μπουϊκοτάρισμα τῶν θεατρικῶν ἔργων καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν μουσικῶν συνθέσεων μεταξὺ τῶν ἐμπολέμων, ὡς καὶ ὁ θάνατος ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐκλεκτῶν ἀντιπροσώπων τῆς λογογραφίας καὶ τῆς τέχνης. Ἔπεσαν ἐνδόξως μαχόμενοι ὁ Οὔγγρος συγγραφεὺς Μπανγάκ, οἱ Γάλλοι ποιηταὶ Μολφέρ, Ντέ—Ριέ, Ντομάνζ, Σινιοῦ, ὁ Γάλλος φιλόσοφος Φλουράνς, οἱ Ἄγγλοι ποιηταὶ Μπρούκ καὶ Φίλιψ, ὁ Γερμανὸς ἠθοποιὸς Λάγκε, οἱ ἀρχαιολόγοι Πόρρου, Λεροῦ, Ρεϊνάγ, Ἀβεζοῦ, ὁ Ἀλσατὸς μυθιστοριογράφος Πὼλ Ἀκκέρ, ὁ Γάλλος ζωγράφος Γκουρνιώ, ὁ Γάλλος γλύπτης Λοριέ, ὁ Γερμανὸς ζωγράφος Βαϊσκέρπερ, ὁ Γάλλος ἠθοποιὸς Δὲ - Λέσκ, ὁ Γάλλος συγγραφεὺς Δὲ - Μπόν.

Ἀπέθανον ἐπίσης: Οἱ ἱστορικοί: Ὁ Γερμανὸς Λάμπρεχτ καὶ ὁ Αὐστριακὸς ἀρχιδοὺξ Σαλβατώρ. Ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος Λαϊσκε, οἱ Γάλλοι Ἀκαδημαϊκοὶ Μεζιὲρ καὶ Ἐρβιέ, οἱ δημοσιογράφοι: ὁ Γάλλος Ἀρράν, ὁ Αὐστριακὸς Δε-Μόντ, ὁ Γερμανὸς Ρίδδερ, ὁ Ἰταλὸς Γκολδμπάχερ, ὁ Γερμανὸς Μέριγκ. Ὁ Ἰταλὸς θεατρικογράφος Πιτσίνι, ὁ Γάλλος κριτικὸς Μπάουερ. Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς Μπεραγζέ, Σουρύ, Ρεμὸν δὲ Γκουρμόν. Οἱ Ἑλληνισταί: ὁ Γάλλος Μπρεάλ, ὁ Ἰταλὸς Δε-Νούντσιο, ὁ Γερμανὸς Τούμπ. Ὁ Πρόεδρος τῆς Σερβικῆς Ἀκαδημίας Νοβάκοβιτς καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ρωσσικῆς Ἀκαδημίας καὶ ποιητὴς Μ. Δοὺξ Κωνσταντῖνος. Ποιηταί: ὁ Γερμανὸς Σαῖφερ καὶ ὁ Ἀμερικανὸς Μερίλλ Ὁ Ἄγγλος φιλόσοφος Οὐίλσον. Ἐπιστήμονες: Ὁ Γάλλος ἐντομολόγος Φάμπρ, ὁ Ἐλβετὸς θεολόγος Ἐμερώ. Ὁ Γάλλος δραματικὸς Ντυκενέλ. Ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος Φερτιώλ. Οἱ Ἠθοποιοί: Ὁ Γάλλος κωμικὸς Λασσούς, οἱ Γάλλοι σανσονισταὶ Ζερνύ, Ντε-Μπερσύ, Λεγκαί· ὁ Ἰταλὸς κωμικὸς Φερραβίλα. Ὁ Γερμανὸς ζωγράφος Βέρνερ, ὁ Γερμανὸς ἀρχιτέκτων Ράουδερ, ὁ Γερμανὸς φιλάρχαιος Γιδρνταν, ὁ Ἰταλὸς συνθέτης Σγαμπάτι.

Ἐπνίγησαν ὁ Ἀμερικανὸς συγγραφεὺς Βαρκλαΐν καὶ ὁ Γάλλος συνθέτης Ντεσσύ, ἐφονεύθη ὑπὸ αὐτοκινήτου ὁ Ἀμερικανὸς γλύπτης Μπίττερ καὶ ἐδολοφονήθη ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Ρουμανικοῦ θεάτρου.

Ἐπίσης ἡ καταστροφὴ μνημείων, παλαιῶν καὶ νεωτέρων, ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ, ἐν οἷς ὁ ἀνδριὰς τοῦ Δάντου ἐν Τρεντίνῳ καὶ ἡ ἐκ πυρκαϊᾶς ἀποτέφρωσις τοῦ Μεγάρου τῶν Δικαστηρίων τῆς Μαδρίτης, χρονολογουμένου ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος, συμπληροῦσι τὸν θλιβερὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1915.

Διὰ δύο μυθιστορήματα ἐγένετο πολὺς λόγος, τὴν «Μικρὰν Ἰλιάδα» τοῦ Ἄγγλου Χιοῦλετ καὶ διὰ τὴν «Ἔννοιαν τοῦ θανάτου» τοῦ Μπουρζέ. Ἀκρωτηριασμὸς τῆς Σάρας Μπερνάρ. Καλλιτεχνικὰ γεγονότα: Ἡ ἀνέγερσις τοῦ τεραστίου πρώτου πολεμικοῦ ἀνδριάντος τοῦ Χίνδεμπουργ, ἡ εὕρεσις εἰκόνος τοῦ Τιτιανοῦ ἐν Βιέννῃ καὶ ἡ ἀνακαλυψις ἑνὸς πίνακος ἐν Μαδρίτῃ ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ ἡμετέρου Θεοτοκοπούλου.

Θεατρικὰ ἔργα ἐπιτυχόντα ἐν Εὐρώπῃ εἶνε τὰ ἑξῆς: Οἱ «Γάμοι τῶν Κενταύρων» τοῦ Μπενέλλι, ὁ «Μικρὸς Ἅγιος» τοῦ Μπρακκο, τὸ Διαζύγιον τοῦ Πράγα. Ἐπίσης ἡ «Παρθένος τῆς Λοντένης», ὁ «Ἄνω Ἰζόντζο», «Εἰς τὰ σύνορα», τὸ «Ἅγιον Πνεῦμα», τὸ «Μετέωρον», ἡ «Σταυροφορία των ἀθώων» τοῦ Δ' Ἀννουντζιο. Ὀπερέττται ὁ «Μικρὸς Βασιλεὺς» τοῦ Κάλμαν, ἡ «Αὐτοκράτειρα» τοῦ Λέο Φάλλ καὶ ἡ «Ὑποψηφία» τοῦ Λεονκαβαλλο.

Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐκ τῆς φιλολογίας πολεμικοῦ ἐπηρεασμοῦ εἶνε ἡ μὴ ἀπονομὴ τοῦ φιλολογικοῦ βραβείου Νόμπελ Τὸ τῆς Ἀκαδημίας Γκονγκούρ ἀπενεμήθη εἰς τὸν Μπενζαμέν.

ϰ

Ἐν *Ἑλλάδι* ἡ φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνησις δὲν ἐπηρεάσθη ἐκ τῆς γενικῆς καταστάσεως. Ἡ ἀπό τινων ἐτῶν παρατηρουμένη νωχέλεια περὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς διανοητικῆς ζωῆς, ὑποχωρεῖ εἰς τάσεις προοδευτικότητος.

Ἡ *ἀρχαιολογικὴ* κίνησις ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξε κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀρκούντως ζωηρά, καίτοι ἐκ τῶν ξένων ἀρχ. σχολῶν μόνον ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ Γερμανικὴ εἰργάσθησαν. Ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο εἰς τὰ ἑξῆς μέρη: Ἐν Ἀττικῇ εἰς τὸ Ὠδεῖον τοῦ Περικλέους, εἰς τὸ Παλαιὸν Φάληρον, εἰς τὸ Σούνιον. Ἐν Θήβαις, ἐν Κρεμαστῇ Λαρίσσῃ τῆς Φθιώτιδος, ἐν Παγασαῖς, ἐν Πέλλῃ τῆς Μακεδονίας, ἐν Λογκᾶ τῆς Πυλίας, ἐν Θέρμῳ τῆς Αἰτωλίας, ἐν Δολιχίῳ, Πυλάρῳ καὶ Παλαιοκάστρῳ τῆς Κεφαλληνίας, ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν Χίῳ. Ἡ Ἀμερικανικὴ σχολὴ ἀνέσκαψεν ἐν Παλ. Κορίνθῳ, ἡ Γερμανικὴ ἐν Κεραμεικῷ καὶ Ὀλυμπίᾳ. Ἐκ τῶν τυχαίων εὑρημάτων σπουδαιότερα εἶνε τὰ ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα τῆς Σαλαμῖνος, τὰ γλυπτὰ τῆς Σάμου, οἱ σκελετοὶ τοῦ Φαλήρου, τὰ Ροδιακὰ πινάκια τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ χρυσᾶ κοσμήματα τῆς Τίρυνθος.

Πρὸς τούτοις συνετελέσθη ἡ ἐπισκευὴ καὶ στερέωσις τοῦ Ὡρολογίου τοῦ Κυρρήστου καὶ τῆς Πύλης τῆς Ἀγορᾶς, ἠσφαλίσθη δὲ τὸ ἀνάλημμα τῶν Δελφῶν.

Ἡ Βυζαντιακὴ ἀρχαιολογία δὲν ὑπελήφθη. Ἐν Νικοπόλει ἀνευρέθη Βυζ. ἐκκλησία μετὰ θαυμασίων ψηφιδωτῶν, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπιγραφὴ τοῦ ἐπισκόπου Λέοντος. Διωρίσθη ἔφορος τῶν Βυζ. ἀρχαιοτήτων ὁ κ. Σωτηρίου. Γεγονὸς ἄξιον προσοχῆς εἶνε ἡ πώλησις πολυτίμων Βυζ. εἰκόνων ἐν Ν. Ὑόρκῃ.

Ἡ *καλλιτεχνικὴ* παραγωγὴ μονομερῶς ἐπεδείχθη ὑπὸ τῶν καλλιτεχνῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν «Σύνδεσμον τῶν καλλιτεχνῶν» δι' ἐκθέσεως ἐν τῷ Ζαππείῳ. Ἰδιωτικὰς ἐκθέσεις διωργάνωσαν ἐν Ἀθήναις οἱ ζωγράφοι κ. κ Κογεβίνας, Μαθιόπουλος, Μιχελιδάκης, Ζάχος, Μποκατσιάμπης καὶ ἡ παρεπιδημοῦσα Ρωσσὶς κ. Μπορζέκ. Ἐπίσης ἐγένετο μεταθανάτιος ἔκθεσις των θαλασσογραφῶν τοῦ Χατζῆ. Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη ἂν δὲν ἐπλουτίσθη μὲ ἔργα, ἀπέκτησεν 150,000 ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Ροδοκανακη. Οἱ καλλιτέχναι εἰργάσθησαν κυρίως εἰς προσωπογραφίας. Ἰδιαιτέρας μνείας ἀξίζουν αἱ τῶν κ. κ. Βικάτου καὶ Θ. Δημητρίου, καί τινα γλυπτικὰ ἔργα, ὡς τοῦ κ. Ρούμπου ἡ προτομὴ τοῦ Μαβίλη, τοῦ ἐν Παρισίοις κ. Κ. Δημητριάδου ἡ προτομὴ τοῦ κ. Βενιζέλου, τοῦ κ. Γ. Δημητριάδου ἀναμνηστικαὶ στῆλαι. Ἡ Καλλιτεχνικὴ σχολὴ ἀπέκτησε δύο νέους καθηγητάς, τοὺς κ. κ. Μαθιοπούλον καὶ Ε. Θωμόπουλον. Ἐν Λεμησσῷ ἀπεκαλύφθη ἡ προτομὴ τοῦ Σώζου.

Μουσικὴ ζωηρότης ἀρκετὴ ἐπεκράτησε Δεκάδες συναυλιῶν ἐδόθησαν, ὧν κυριαρχοῦν 5 τῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου, αἱ τοῦ Ὠδείου Λόττνερ, 3 τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας, 3 τοῦ Κουαρτέττου Μπουστέντουϊ. Ἄλλαι συναυλίαι ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν κ. κ. Φαραντάτου, Εὐσταθίου, Νικολάου, Θεοδωρέσκου, Σαῖφερ, Μπόταση, Σοῦλτσε, Εὐστρατίου, Τριανταφύλλου, Κοφίδα, Λόττνερ - Μπέμμερ, Λουλούδα, Ἀγγελοπούλου, Μπέλλου, τριῶν Σέρβων καλλιτεχνῶν, καὶ τῶν κυριῶν Φωκᾶ, Σκέπερς, Ἠπίτου καὶ Δημητρακοπούλου. Ἄλλα γεγονότα μουσικά: Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ κ. Νάζου ὡς διευθυντοῦ τοῦ Ὠδείου, αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Ἀμούργη ἐν Λονδίνῳ, ἡ παράστασις τοῦ μελοδραματίου «Ὀρφανὴ» ἐν τῷ Ἀρσακείῳ, ἡ ἀποφοίτησις νέων διπλωματούχων τοῦ Ὠδείου δεσπ. Δημητρακοπούλου, Ἀγγελοπούλου, Πάλμα, Ξανθοπούλου, Κορτέση, Σαουνάτσου καὶ τῶν κ. κ. Χαρατσάρη καὶ Κοντογιάννη, τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων αἱ μουσικαὶ προεσπερίδες καὶ ἡ συναυλία τοῦ «Συνδέσμου Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν».

Εἰς τὸ *θέατρον* ἐκυριάρχησε καὶ ἐφέτος ἡ ἐπιθεώρησις. Ἓξ κεντρικὰ θέατρα καὶ πέντε συνοικιακὰ εἰργάσθησαν μετρίως ὑπὸ ἔποψιν ἔργων καὶ ὑπὸ ἔποψιν κοσμικήν, καίτοι ἤρχισαν ἐνωρίτατα καὶ ἐτελείωσαν πολὺ ἀργά.

Εἰς τὸ θέατρον *Κοτοπούλη* ἐδόθησαν τὰ ἑξῆς νέα ἔργα. Πρωτότυπα: Ἕνεκα ὁ πόλεμος, Παναγιὰ ἡ Κατηφορίτισσα, Ἀντικατοπτρισμός, Λεστενίτσα, Τὸ Γαϊδουρι, Παναθήναια, Φλοῖσβος, Καινούργια ζωή. Μεταφράσεις δέ: Ἄκαπνος πυρῖτις, Ἰουδίθ, Ἡ ὡραία Μαρσαλιέζα, Ἡ καλλίτερη γυναῖκα, ἡ Ἀντίζηλος, ὁ Νεοσύλλεκτος.

Εἰς τὸ θέατρον *Κυβέλης*. Πρωτότυπα: Ἡ Ἀνατολή, τὸ Φιλὶ τοῦ σκοτωμένου, ἡ Κερένια κοῦκλα, τὸ Βάραθρον, Πανόραμα. Μεταφράσεις δέ: Φερδινάνδος ὁ γλεντζές, Κολιτσίδα, Δὲν παίζουν μὲ τὴν φωτιά, ἡ Ζουμερὴ ὑπόθεσις, τὸ Χέρι ποῦ περνᾶ, Ἔδδα Γκάμπλερ.

Εἰς τὸ θέατρον *Συντάγματος*. Πρωτότυπα: Ἄλκης ὁ νέος, Φλόγες, Πετάει-πετάει, Τὸ Νεκρόσπιτο, Παπαγάλος, Ἐνῷ ἐκεῖνος πολεμοῦσε, ὁ Ἄγνωστος, τὸ Γιατρικό, οἱ Μελλοθάνατοι, Ἀθηναϊκὰ παρασκήνια. Μεταφράσεις δέ: Ἡ Ἀνοιχτοκάρδη, Πάλι στὰ ἴδια.

Εἰς τὸ θέατρον *Πλέσσα*. Πρωτότυπα: Ἡ Ἀναμπουμποῦλα, Ἐγὼ δὲν εἶμ' ἐγώ, ὁ Θηλυκός, ἡ Σάτυρα.

Εἰς τὸν θίασον *Κονταράτου*. Κορσικανικὴ ἐκδίκησις, Στρατηγὸς Οὐσσάρων, Ἐρωτικὴ κατεργαριὰ· Πρωτότυπα δέ: Ἡ πριγκήπισσα Σάσσων, Τί εἶν' ὁ ἔρως.

Εἰς τὸ *Πανελλήνιον*. Ἡ βασίλισσα τοῦ κινηματογράφου, οἱ Τυχοδιῶκται, Κοκορικὸ καὶ τὸ πρωτότυπον «Πίκ - νίκ.»

Εἰς τὴν *Ἀλάμπραν*. Πρωτότυπα: Τὰ ἐρείπια, Γκιούλα Βεράντη, Φετίχ, ὁ Νόθος, τὸ Ἀλεκάκι, ὁ Μαῦρος Καβαλάρης. Μεταφράσεις δέ: Χόν—Χόν!

Ἐκτὸς τῶν παραστάσεων τῶν θιάσων ἐδόθησαν καὶ αἱ ἑξῆς ἔκτακτοι ἢ ἐρασιτεχνικαὶ παραστάσεις. Δύο τῆς δραματικῆς σχολῆς τοῦ Ὠδείου, τῆς δραμ. σχολῆς Πειραιῶς καὶ τῆς τοῦ κ. Ἰωσήφ. Δύο προεσπερίδες τοῦ Συλλόγου τῶν Ἐρασιτεχνῶν μὲ τὸ ἔργον «Στὴ φυλακὴ» τοῦ κ. Λιδωρίκη, τὸν «Ἀγαπητικὸν τῆς Βοσκοπούλας» καὶ ἄλλα, παραστάσεις ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῶν Ἀπόρων παίδων καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑταιρείας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων, ἡ «Τρισεύγενη». Εἰς τὰ συνοικιακὰ θεατρα ἐδόθησαν αἱ πρῶται λαϊκαὶ ὀπερέττται: ὁ Κόντε Μαντουλᾶτος, ὁ Πρίγκηψ Γκάγκαρης καὶ ὁ Ἀριστοκράτης τῆς Πλάκας, καὶ αἱ ἐπιθεωρήσεις: Σκοῦπα, Καλὲ ἄντες, Α. Ο. Δ. Ο, ὁ Καθρέπτης, Φορεῖς φανέλλα, ὁ Κολοκυθοκορφᾶς, ἡ Φασαρία.

Ἐπίσης ἐδόθησαν τὰ ἐπιπλεύσαντα εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῆς Ἑταιρείας τῶν Δραματικῶν συγγραφέων μονόπρακτα: Τὸ πατρικὸ σπίτι, Γκλόρια βίκτις καὶ Διπλὸς πόνος.

Οἱ *Διαγωνισμοί*: Οἱ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τελεσθέντες, ὑπῆρξαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀτυχεῖς. Ὁ Γεροκωστοπούλειος γλυπτικὸς δὶς προεκηρύχθη ἄνευ ἀποτελέσματος. Εἰς τὸν τῆς «Ἑταιρίας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων» ἓν μόνον μονόπρακτον ἄξιον λόγου ἐπέπλευσεν. Ὁ τῶν Στρατιωτικῶν διηγημάτων ἐκρίθη, ἀλλὰ τὰ βραβευθέντα δὲν εἶδον εἰσέτι τὸ φῶς—καίτοι ἀκριβῶς τώρα ἦσαν χρήσιμα μὲ τὴν ἐπιστράτευσιν. Τὸ Οἰκονόμειον βραβεῖον τῆς Τεργέστης ἀπενεμήθη εἰς τοὺς κ. κ. Λάμπρον καὶ Σβορῶνον, διεξήχθη δὲ ὁ Ράλλειος τῆς ζωγραφικῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἀβερωφείου δραματικοῦ δὲν ἐξέδωκε τὴν κρίσιν της. Ἡ τῆς Γλωσσικῆς ἑταιρείας ἐβράβευσε πέντε μονογραφίας.

Διαλέξεις. Ἀνακοινώσεις ἐν τῇ Ἐπιστημονικῇ ἑταιρείᾳ ἐγένοντο ὑπὸ τῶν κ. κ. Κουκουλέ, Ψάλτη, Κοντογιάννη, Κακριδῆ, Παπαδάκη, Δεκαβάλλα, Φουρίκη, Σπιτάδη, Φάβα, Βογιατζίδου, Λογοθέτου, Χαριτωνίδου, Ρωμαίου. Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ ἑταιρείᾳ ὡμίλησαν οἱ κ. κ. Ζησίου, Καλιάφας, Δραγάτσης καὶ Φιλαδελφεύς. Ἐν τῇ Ἰταλικῇ Ἀρχαιολογικῇ σχολῇ οἱ κ. κ. Μποσδάρι, Ὄγκαρο καὶ Λιμπερτίνι, ἐν τῇ Γερμ. ἀρχ. σχολῇ οἱ κ. κ. Κνάκφους καὶ Κάρο, ἐν τῷ Παρνασσῷ οἱ κ. κ. Χ. Παπαδόπουλος, Ἐπίσκοπος Τρωάδος, Ἀποστολίδης καὶ Τανάγρας. Ἐν τῷ Δικηγορικῷ συλλόγῳ ὁ κ. Μάτσις, ἐν τῷ Ἐκπαιδευτικῷ ὁμίλῳ ὁ κ. Ι. Ζερβός, ἐν τῷ Λυκείῳ τῶν Ἑλληνίδων αἱ δεσποινίδες Κλεάνθους, Ζερβοῦ, αἱ κυρίαι Παρρέν καὶ Ρουσοπούλου, οἱ κ. κ. Μεϊντάνης, Σκίπης. Εἰς τὸ Ὠδεῖον οἱ κ. κ. Ψάχος καὶ Καλομοίρης. Ὁ κ. Σωτηριάδης ἔκαμε ὑπὸ τύπον διαλέξεων μαθήματα περὶ τῆς Μεσαιωνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἐσημειώθησαν καὶ μερικαὶ ὑπαίθριοι μεταμεσονύκτιοι διαλέξεις μαλλιαρῶν νέων.

Ἐκπαίδευσις. Συνῆλθε τὸ συνέδριον τῶν δημοδιδασκάλων, ἐν ᾧ ἐγένοντο διάφοροι ἀνακοινώσεις καὶ διαλέξεις Ὁ κ. Σταθᾶτος διέθεσε ἓν ἑκατομμύριον διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἰωβιλαῖα. Ἑκατονταετηρὶς τῆς γεννήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ ποιητοῦ τῆς Γερμανίας Βίλελμ, ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς Πολυτεχνικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων.—Ἡ ἑβδομηκονταετηρὶς τῆς Φιλαρμονικῆς Κερκύρας.

Ἐκθέσεις. Τοῦ Ἁγ. Φραγκίσκου διεθνὴς καὶ γενική, εἰς ἣν ἀντεπροσωπεύθη ἡ Ἑλλὰς ἱκανοποιητικώτατα. Ἡ φωτογραφικὴ ἔκθεσις τῆς Γενεύης, ἡ τοῦ φωτισμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἡ τῶν Οὐμοριστῶν σχεδιαστῶν ἐν Παρισίοις, ἡ τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολέμου ἐν Λονδίνῳ, δύο προς ἐκλαϊκευσιν τῆς τέχνης ἐν Ν. Ὑόρκῃ.

Θάνατοι. Καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν ὑστέρησεν εἰς ἐκλεκτὴν προσφορὰν πρὸς τὸν Θάνατον. Ἀπέθανον ὁ ζωγράφος Χατζῆς, ὁ γελοιογράφος Ἀθανασιάδης, οἱ φιλόγογοι Μωραΐτης, Τσιούλκας

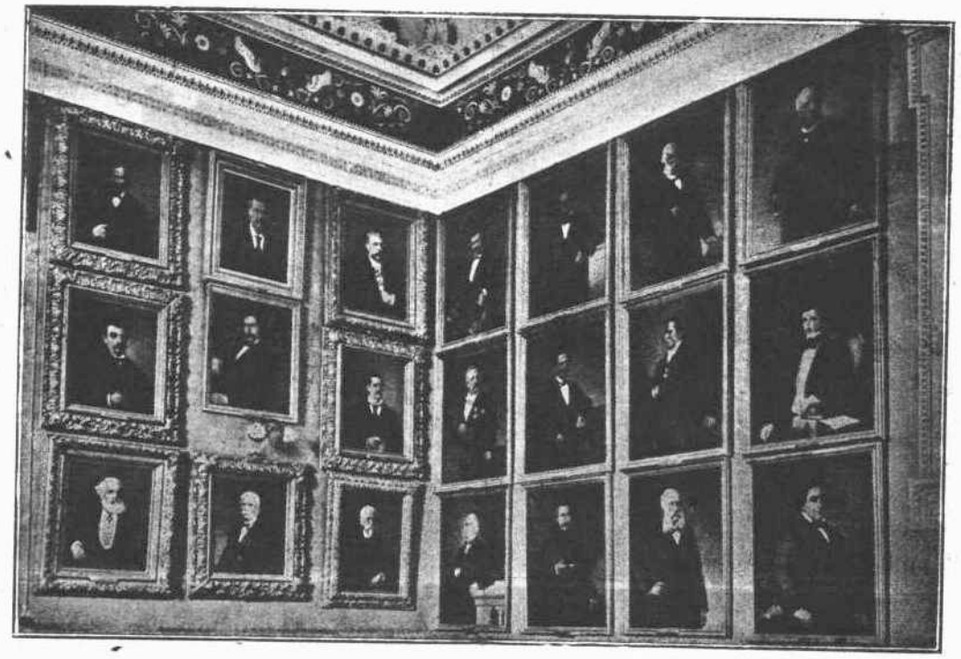

Αἴθουσα τελετῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου

Προσωπογραφίαι θανόντων Καθηγητῶν

Σπιτάδης καὶ Κοντόπουλος, ὁ ἱστοριογράφος Λαμπρυνίδης, ὁ ἀνθρωπολόγος Κλωνῆς Στέφανος, ὁ Βυζαντινολόγος μουσικὸς Παχτίκος, ὁ μουσικὸς Σκλάβος, ὁ Ζακύνθιος λόγιος Τρίκαρδος, ὁ λαογράφος Γρανίτσας, ὁ δημοσιογράφος Βασιλᾶς, ἡ ποιήτρια Φουντουκλῆ, ὁ Βυζαντινόφιλος συλλογεὺς καὶ δημοσιογράφος Κολυβᾶς.

Ἐκδόσεις. Ἐν Ἑλλάδι ἡ ἐκδοτικὴ κίνησις κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ὑπῆρξεν ὁπωσδήποτε ζωηρά. Μολονότι αἱ σχέσεις μεταξὺ γραφόντων καὶ κοινοῦ δὲν εἶνε ἐγκάρδιοι, βιβλία ἐκδίδονται ἱκανὰ καὶ ἤρχισαν νὰ καταλαμβάνουν θέσεις καὶ εἰς τὰς προνομιούχους βιβλιοθήκας. Εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἐκδόσεων ἔλαβα ὑπ' ὄψει τὰς κυριωτέρας καὶ μόνον τὰς πρωτοτύπους. Μεταφράσεις ἐξεδόθησαν ἀρκεταί, παρετηρήθη δὲ ὅτι δὲν γίνονται πλέον ἐπιπολαίως. Ἀλλ' ἡ μετάφρασις δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ δώσῃ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς πνευματικῆς κινήσεως, κατοπτριζομένης κυρίως εἰς τὴν πρωτότυπον ἐργασίαν.

Φιλολογικὰ ἔργα ἐξεδόθησαν. Κακριδῆ περὶ τοῦ προλόγου τῆς κωμῳδίας Ἀμφιτρύωνος τοῦ Πλαύτου, Σκιᾶ περὶ παραγνωριζομένης ἀντωνυμίας, Χατζιδάκι Ἀκαδημειακὰ ἀναγνώσματα καὶ Ἱστορία τῆς Ἑλλ. γλώσσης, Σακελλαροπούλου Ἱστορία Λατινικῶν γραμμάτων, Χατζηαράπη Τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον, Κουγέα Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς παπυρολογικὰ κείμενα, Λορεντζάτου καὶ Τζαρτζάνου Λεξικογραφικὰ ὑπομνήματα, Τριανταφυλλίδου τὸ Λῆμμα, Βερναρδάκη Διορθωτικὰ καὶ ἑρμηνευτικά.

Φιλοσοφικά. Βορέου Ἡ φιλοσοφία ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, Λογοθέτου Ἡ ἠθικὴ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος, Σιούτα Νέαι παιδαγωγικαὶ ἰδέαι, Βενιέρη Στοιχεῖα φιλοσοφικῆς ἠθικῆς, Γουδῆ Διδακτικά.

Θεολογικά. Ζωγράφου Ἑρμηνευτικαὶ ὁμιλίαι Εὐαγγελίων, Ἀρχιεπισκόπου Σύρου Β' τόμος θρησκευτικῶν μελετῶν, Μπαλάνου Τὰ ποιητικὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης, Δυοβουνιώτου Κριτόπουλος.

Ἀρχαιολογικά. Ξανθουδίδου Περὶ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης, Ὀρλάνδου Τὸ ἀέτωμα τοῦ ἐν Σουνίῳ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, Γιαννοπούλου Ἐπιγραφαὶ Θεσσαλίας, Ζησίου Χριστιανικὰ μνημεῖα Μακεδονίας.

Ἱστορικά. Σωτηρίου Τὸ Ἅγιον Ὄρος. Τσουκαλᾶ Ποντοπορία. Ζησίου Οἱ Διδάσκαλοι τοῦ Γένους, Βώκου Βαλκανοτουρκικὸς πόλεμος. Πολίτου Τοπωνυμικά. Χονδρονίκη Ἡ ἐπαρχία Περγάμου. Ραξεβάνογλου Τὸ Κάτρον. Πανᾶ Σλαυισμός, ἢ Γερμανισμός;

Νομικά. Ἀνδρεάδου Τὰ δημοσιονομικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, Ἡ δημοσία οἰκονομία τῶν Σπαρτιατῶν. Ροντήρη Εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Διεθνὲς δίκαιον. Παπαπάνου Δίκαιον καὶ ποίησις. Κολυβᾶ περὶ Ἀκυρώσεως ἐν Διοικ. δικαίῳ. Σβώλου Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταρίζεσθαι. Καστόρχη Τὸ ποινικὸν δίκαιον τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν.

Ἰατρικά. Μιχαλακέα Ἐγκληματικὴ ἀνθρωπολογία, Λεβεντάκου Ὑγιεινή, Λαμπαδαρίου Στοιχεῖα παιδολογίας.

Καὶ ἤδη ἐρχόμεθα εἰς τὴν λογοτεχνίαν, ἥτις ἔδειξε ζωτικότητα ἱκανήν. Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο εἶδος ἀνεδείχθη τὸ διήγημα· ἐξ ἐναντίας ἡ ποίησις, ἥτις ἄλλοτε ἐπλημμύρει τὸν ἔντυπον χάρτην, ἀνέστειλε· εὐτυχῶς ἡν ὁρμήν της.

Θεατρικὰ ἔργα ἐξεδόθησαν: Θρύλου Ὁ χορὸς τοῦ Βορρᾶ, Ἡ ὠμορφιὰ ποῦ σκοτώνει. Μαρῆ Ἡ ἀθῶα ἁμαρτωλή, Τὸ σπίτι τῆς καρδιᾶς. Δεπάστα Τὸ Τζιώτικο Ραβαΐσι. Προβελεγγίου Νικηφόρος Φωκᾶς.

Διηγήματα καὶ μυθιστορήματα. Καμπουρούγλου Δύο τόμοι διηγημάτων. Κονδυλάκη Πατούχας, Ὅτον ἤμουν δάσκαλος. Τανάγρα Εἰς τὰ πτερὰ τοῦ Θανάτου, Ἄγγελος ἐξολοθρευτής. Νιρβάνα. Τὸ Συναξάρι τοῦ Παπᾶ—Παρθένη. Ἴωνος, Βέρα Βαρλάνη. Παπαδιαμάντη Τὰ μετὰ θάνατον. Χατζοπούλου Ὑπεράνθρωπος, Ὁ πύργος τοῦ ἀκροποτάμου. Δημητρακοπούλου Μάγδα ἡ Ἑβραία, Τὸ μυστικὸν τοῦ Βοσπόρου. Βουτυρᾶ Ὁ Λαγκᾶς. Μυριβέλη Κόκκινες Ἱστορίες. Τυμφρηστοῦ Ἀγάπη καὶ πόλεμος. Οἰκονομίδου Τὰ πρῶτα διηγήματα. Γεωργαντᾶ Διηγήματα καὶ Εἰκόνες. Ξενοπούλου Κόκκινος βράχος. Δέλτα Παραμύθια. Μουρέλλου «Πολεμικά».

Ποιήσεις. Οἰκονομίδου Ἡ σκιὲς τῶν ὀνείρων. Σπαταλᾶ Αἱμάτων σταλαχτῖτες. Μαβίλη Ἔργα. Κυπαρίσση Σονέττα τῆς θεατρίνας. Σικελιανοῦ Πρόλογοι στὴ ζωή. Τυμφρηστοῦ Τραγούδια τοῦ Βασιλῆᾶ. Καψούρου Πολεμικὰ σονέτα, Δρακουλίδου Ἄσπρες νύχτες. Δαυῖδ, Ποιητικὰ δοκίμια. Στροφὲς Μωρεᾶς—μεταφράσεις Σκίπη καὶ Παράσχου. Ἀγγελίδου Ἐλεγεῖα. Κουκούλα Τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Μπακούρη, Βαβέλ. Παλαμᾶ Βωμοί.

Πρὸς συμπλήρωσιν δέον νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰς ἑξῆς ἐκδόσεις. Ταγκοπούλου Πρόζες, Βέλμου Ὁ πιστὸς τῆς Ἀπελπισίας, Καιροφύλα Παρισινοὶ περίπατοι, Νιρβάνα Τὸ βιβλίον τοῦ κυρίου Ἀσόφου, Αἱ ἀνακοινώσεις τοῦ Πανιονίου συνεδρίου, Τὸ Ἀναμνηστικὸν τῆς Πανιονίου ἐκθέσεως τοῦ κ. Θεοτόκη, Μιστριώτου Ἕκτος τόμος Ρητορικῶν λόγων, Κρίκου Ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν Ἀμερικῇ, Σκανδαλάκη Ὁ πόλεμος, Γιοκαρίνη Συμβουλὲς γιὰ τὸν ἔρωτα, Ν. Δημητρακοπούλου Πολιτικοὶ λόγοι, Γιαννοπούλου Vœ victis, Παπαμιχαὴλ Τὰ Ἑλληνικὰ προβλήματα, Ἀξελοῦ Ἡ Ἑλλὰς καὶ τὰ ἐμπόλεμα, Περίδου Τὰ ποιήματα τοῦ Καβάφη.

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐξηκολούθησαν αἱ ἐκδόσεις Φέξη, νέος ἐκδοτικὸς δ' οἶκος πλήρης ζωῆς ἀνεφάνη, ὁ τῆς «Ἀγκύρας». Νέοι τόμοι ἐκυκλοφόρησαν τῶν περὶ Χαριλάου Τρικούπη δημοσιευμάτων. Ὁ «Παρνασσὸς» ἐξέδωκε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν «Ἐπετηρίδα» του περιλαμβάνουσαν ἐπιστημονικὰς μελέτας. Ἡ πληρεστάτη ἔκδοσις τοῦ Ἐρωτοκρίτου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐξαιρετικὸν γεγονός. Ἀξίαν λόγου λογογραφικὴν ἐργασίαν συνεκέντρωσαν τὸ Ἡμερολόγιον Σκόκου καὶ τὸ τῆς δ. Σδρώνου, ποικίλην δὲ ὕλην περιέλαβον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικόν, τὸ Πνευματιστικὸν καὶ ὁ «Ἑλληνικὸς κόσμος».

Ὁ περιοδικὸς τύπος ἐνισχύθη διὰ τῶν ἑξῆς νέων περιοδικῶν: «Κριτικὴ καὶ ποίησις».—«Κερκυραϊκὴ ἀνθολογία».—«Ἀγωγὴ»—«Κυριακή».—«Ὁδηγὸς Διδασκάλος»—«Ἐθνικὸς κῆρυξ»—Τέσσαρες δὲ Ἀθηναϊκαὶ νέαι ἑβδομαδιαῖαι ἐφημερίδες ἐξεδόθησαν: «Καρτερία» «Δρᾶσις», «Ἐξάγγελος» καὶ «Μαῦρος γάτος». Ὑπέστη ὅμως ὁ περιοδικὸς τύπος ἀπωλείας τινάς, διότι ἕνεκα τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως δὲν ἀντέσχον οἰκονομικῶς οὐκ ὀλίγα περιοδικά, ἰδίως ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Δ. Κ.

Leda Gys

Marius Bonnard

Πρωταγωνισταὶ Κινηματογράφου «Ἀπόλλων».

ΘΕΜΟΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

ΗΡΕΜΩΣ ζήσας, ἠρέμα ἔσβυσεν ὁ δημιουργὸς τῆς Ἑλληνικῆς γελοιογραφίας Θέμος Ἄννινος, ὁ κατ' ἐξοχὴν Διδάσκαλος τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτοῦ εἴδους. Αὐτὸς εἰσήγαγε τὴν λεπτὴν γελοιογραφίαν καὶ αὐτὸς μέχρι τῆς σήμερον εἶνε ὁ κυρίαρχος. Διότι κανεὶς νεώτερος Ἕλλην γελοιογράφος δὲν τὸν ἐπεσκίασε, οὔτε κἂν τὸν ἐμιμήθη, διότι δὲν ἦτο μόνον πρωτότυπος, ἀλλὰ καὶ ἰδιοφυής. Μόνον ὁ Ἀθανασιάδης τὸν προσήγγισε κάπως. Ἠκολούθησαν οἱ μεταγενέστεροι διαφορετικὸν δρόμον, ἐμπνεόμενοι ἐκ τῶν ξένων γελοιογραφιῶν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ φθάσουν τὴν τελειότητα τῆς γραμμῆς τοῦ Ἀννίνου. Διότι ἐκεῖνος δὲν ἀντέγραφεν, ἀλλ' ἐνεπνέετο ἐκ τῆς γύρω ζωῆς του.

Ὁ Ἄννινος καίτοι ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀνήκων εἰς τὸν ποίνυχιδῆ οἶκον τῶν Ἀννίνων, ἦτο σχεδὸν Ἀθηναῖος. Ἱδρυτὴς τοῦ «Ἀρμοδαίου» (1875) καὶ κατόπιν τοῦ ἑβδομαδιαίου «Ἄστεως» (1886), ὅπερ μετὰ δεκαετίαν περίπου ἐξειλίχθη εἰς ἡμερήσιον, τὸ πρῶτον χάρις εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀννίνου, κομψὸν εἰς σύνθεσιν καὶ καλλιτεχνικὸν εἰς φόρμαν ἡμερήσιον φύλλον, ὅπερ δυστυχῶς ὑπῆρξε καὶ μοναδικὸν ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ Ἀθην. τύπου. Εἰς τοὺς τόμους τῶν ἐφημερίδων αὐτῶν ὑπάρχει τὸ πλεῖστον τῶν γελοιογραφιῶν του, ὅλη σχεδὸν ἡ ἔμπνευσις του καὶ ἡ τέχνη του. Εὐπορῶν, εἰργάσθη ἀνέτως καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ἀντίληψιν, διευθύνων δὲ ὁ ἴδιος τὰ φύλλα ταῦτα, εἶχε πλήρη ἐλευθερίαν δράσεως. Καὶ τοῦτο συνέτεινεν, ὥστε ἄνευ περιορισμῶν νὰ δειχθῇ πλατὺ καὶ δυνατὸν τὸ ἔργον του.

Ὁ θανὼν ἦτο ἐκλεκτὴ φυσιογνωμία. Γαλήνιος πάντοτε, ἀρχοντικὸς τοὺς τρόπους, μὲ ἀσκητικὴν μορφήν, συνεκέντρωνε τὴν οἱονεὶ ἐκφεύγουσαν ζωὴν εἰς τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς, ἀγαπητὸς καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἐσατύριζεν.

Ὁ Ἄννινος κυρίως ἦτο πολιτικὸς γελοιογράφος. Ἐσατύρισε τὸν Κουμουνδοῦρον, ἰδιαίτατα δὲ τὸν Δηλιγιάννην, τοὐναντίον δέ, ηὐνόησε τὸν Τρικούπην καὶ τὸν Θεοτόκην. Ἀλλὰ καὶ εἰς κοινωνικὰς φυσιογνωμίας δὲν ὑστέρει. Ὁ Σταμούλης, ἡ Ροζοῦ, ὁ Κασιμάτης, ὁ Μυριανθούσης ἀπηθανατίσθησαν ἀπὸ τὴν μολυβδίδα του. Ἐξαιρετικῶς δὲ ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ 1885 τῷ ἐνέπνευσεν ἀπειρίαν σκίτσων πολιτικῶν, καὶ στρατιωτικῶν φυσιογνωμιῶν, τύπων καὶ σκηνῶν τῶν στρατώνων. Ἀπὸ τὸ πρῶτόν του σχεδίασμα «Τὸ Πάσχα ἐπὶ Βούλγαρη» μὲ τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον εἶχε παραβιασθῇ, ἀντὶ ἀμνοῦ σουβλισμένου, μέχρι τῆς τελευταίας του γελοιογραφίας τοῦ βαρώνου Σέγκ, ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν καλαίσθητος, ἁρμονικὸς σατυρογράφος. Ἡ γραμμή του εἶχε πνεῦμα, εὐγένειαν, χάριν χωρὶς νὰ ὑστερῇ εἰς ὀξύτητα. Τὸ τάλαντόν του ἀνόθευτον πάντοτε, ἡ ἔμπνευσις γόνιμος, τὸ χιοῦμορ βαθύ. Τὸ μάτι του ἀνεκάλυπτεν ἀμέσως τὸ φυσικὸν ἢ ἠθικὸν ἐλάττωμα, τὴν ὑπερβολήν, τὴν δυσαρμονίαν καὶ ἀφοῦ διεσκέδαζε μὲ τὴν ἀποτύπωσίν του μὲ μεγάλην λεπτότητα γραμμῶν, ἐπέπιπτε κατόπιν κατὰ τοῦ θηράματος ἀδυσωπήτως. Μία γελοιογραφία του πολλάκις ἤξιζε περισσότερον ἀπὸ τὴν φλογερωτέραν πολιτικὴν ἀρθρογραφίαν καὶ ἀπὸ τὴν σφοδροτέραν ἀγόρευσιν. Ἠσθάνετο ὁ γελοιογραφούμενος τὴν δηκτικότητα· ἡ λεξὰντ ἦτο πειραστική, ἐνίοτε καυστική, ἀλλ' ἡ μολυβδίς του δὲν ἐπλήγωνε θανασίμως· οὐδ' ἦτο χυδαία. Προεκάλει ἄλλοτε τὴν φαιδρότητα, ἄλλοτε τὸν πλατὺν γέλωτα, ἀλλὰ τὰ δαγκάματα του δὲν ἦσαν φαρμακερά.

Ἔδιδε τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ χαρακτῆρος, χωρὶς νὰ παραμορφώνῃ τὸ πρόσωπον. Οἱ Εὐρωπαῖοι γελοιογράφοι εἶνε ἐντονώτεροι εἰς τὴν γραμμήν, πλουσιώτεροι εἰς σύνθεσιν, δεξιότεροι εἰς ἐπιτήδευσιν, εἰς ποικιλίαν θεμάτων, ἀπηνέστεροι εἰς τραύματα. Ὁ Ἄννινος εἶνε Ἀττικὸς γελοιογράφος. Ἡ εὐρυθμία του εἶνε Ἑλληνική, ἐγνώριζε νὰ συνδυάζῃ μὲ μίαν πρωτοτυπίαν τὴν χάριν καὶ τὴν ὀξύτητα, τὰ δύο αὐτὰ χαρακτηριστικὰ τῆς «καλλιτεχνικῆς» γελοιογραφίας. Καὶ ἐξετιμήθη τὸ ἔργον του καὶ παρὰ τῶν ξένων, διότι ἀνεδημοσιεύθησαν εἰς Εὐρωπαϊκὰ φύλλα γελοιογραφίαι του.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς σατύρας, καὶ ὡς πραγματικὸς καλλιτέχνης διεκρίθη. Δείγματα τοῦ ζωγραφικοῦ ταλάντου του εἶνε πολλαὶ ὑδατογραφίαι του, ἰδίως ἀνθογραφίαι, αἵτινες ἐξετιμήθησαν διὰ τὴν ἁρμονίαν τοῦ χρώματος καὶ τὴν ἁβρότητα τῆς ἀποδόσεως, κοσμοῦσαι Ἀθηναϊκὰς αὐθούσας.

Ὁ Ἄννινος ἀπὸ ἐτῶν εἶχεν ἀποσυρθῆ ἐκ τῆς ἐνεργοῦ δράσεως. Μακρὰ στηθικὴ νόσος τὸν ἐκράτει εἰς τὴν ἐν Κηφησιᾷ ἔπαυλίν του. Ἐσχάτως εἶχε περιουλλέξῃ εὐτυχῶς εἰς λεύκωμα τὰ ὀκόρπια καὶ δυσεύρετα φύλλα τῶν γελοιογραφιῶν του, αἵτινες ἀποτελοῦν ἅμα εἰκονογραφημένην τὴν πολιτικήν, κοινωνικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἱστορίαν δύο γενεῶν. Ὁ θάνατος, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ τὸν παρεμόνευε, τὸν εὗρε ὅταν τελείως εἶχεν ἑτοίμην τὴν ἐργασίαν του, ἥτις ἤδη ἀναμένει τὸν κατάλληλον ἐκδότην. Μερικαὶ ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ προκαλέσουν ἤδη τὸν γέλωτα, διότι ἐξέλιπεν ἡ ἐποχὴ καὶ δὲν συγχρονίζονται πλέον μὲ τὴν τωρινὴν ἀντίληψιν· ἀλλ' ἡ γραμμὴ των παραμένει καλλιτεχνική.

Ἡ κηδεία του ἐγένετο ἁπλουστάτη. Χωρὶς στεφάνους κατὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν του. Πέντε καλλιτέχναι, δύο δημοσιογράφοι καὶ εἴκοσι μόλις ἄλλοι ἄνθρωποι τὸν συνώδευσαν εἰς τὸν τάφον.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

– Εἰς τὲς ἀλήθειες δὲν χρειάζεται σκέψις.

— Γυναῖκα χωρὶς ἐγωϊσμὸν εἶναι τίποτε.

— Τὰ δάκρυα εἶναι κινητὸς σταθμὸς ποῦ τὸν μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες, ὅταν θέλουν ν' ἀποκτήσουν κᾶτι.

— Οἱ ἄνδρες δὲν κλαῖνε, ἀλλ' αἰσθάνονται· αἱ γυναῖκες κλαῖνε, ἀλλὰ δὲν αἰσθάνονται.

— Ὁ ἔρως μὲ μέτρον, δὲν εἶναι ἔρως—εἶναι σχολαστικότης.

— Ἔρως χωρὶς στεναχώριες εἶναι λειτουργία χωρὶς πρόσφορον.

— Ὁ ἔρως καὶ τὸν σοβαρώτερον ἄνδρα τὸν κάνει μικρὸ παιδί.

— Ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπᾷ ἀληθινὰ δὲν προφέρει ποτὲ τὴν λέξιν «Σ' ἀγαπῶ.»

Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Σημειώσεις Ἑνὸς Ἡμηνοῦ

Γεώργιος Θεοτόκης. — Κυριακούλης Μαυρομιχάλης. — Ἔρις περὶ Ἑπτανήσου. — Τὸ τραγοῦδι τῆς Ρούμελης. — Αἱ πατρίδες τῶν ποιητῶν. — Τελεία καὶ παῦλα. — Ἑλληνικοὶ οἶκοι φίλμς. — Ἡ Ἀθηναία Μπερτίνι. — Αἱ διαλέξεις τοῦ Παρνασσοῦ. — Οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος. — Καθηγητὴς Ροβεσπιέρρος. — Ράσον καὶ θέατρον.

ΘΝΙΚΗ ἀπώλεια ἐχαρακτηρίσθη ὁ θάνατος τοῦ Γεωργίου Θεοτόκη. Καὶ δικαίως. Ἀναδειχθεὶς ἄξιος διάδοχος τοῦ Χαριλάου Τρικούπη, προσέφερεν ἐξόχους ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα. Ἡ ὀξεῖα ἀντίληψις, ἡ συνετὴ μετριοπάθεια, ἡ νομιμοφροσύνη, ἡ διπλωματικὴ δεξιότης, ἡ πείθουσα διελακτική του ἐξυπηρέτησαν πάντοτε τὰ Ἐθνικὰ συμφέροντα. Ἡ στρατιωτικὴ παρασκευὴ τοῦ Κράτους, ὁ Μακεδονικὸς ἀγών, ἡ προαγωγὴ τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος εἶνε ἔργα, ἅτινα τοῦ ἀσφαλίζουν τὴν εὐγνώμονα μνήμην τοῦ Ἔθνους. Αἱ ἐξαιρετικαὶ τιμαὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Πολιτείας ἀπονεμηθεῖσαι, ἡ πάνδημος προπομπὴ τῆς σοροῦ του ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ εὐλαβὴς ὑπὸ τῶν Κερκυραίων κήδευσις εἶνε ἀπηχήσεις τῆς γενικῆς περὶ τοῦ ἐκλιπόντος ὑπερόχου πολιτικοῦ ἀνδρὸς γνώμης, ὅτι ὑπῆρξεν εἰλικρινὴς πατριώτης, ἀνεπίδεικτος, ἐμβριθὴς μελετητὴς τῶν πολιτειακῶν καὶ ἐθνικῶν ζητημάτων, εὐγενὴς εὐπατρίδης, ὅστις οὐδένα εἶχε ἐχθρόν, καίτοι ἐπολιτεύθη κατὰ τὰς κρισιμωτέρας τοῦ Ἔθνους περιστάσεις. Εἶνε ἀτύχημα ὅτι νῦν ὅτε ἦτο εἴπερ ποτε χρήσιμος, ἐνεκρώθη ἡ φωτεινή του διάνοια.

Τὸν Θεοτόκην μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἠκολούθησεν εἰς τὸν τάφον καὶ ἄλλος ἐπιφανὴς πολιτευτής, ὁ Κυριακούλης Μαυρομιχάλης. Ἔγγονος τοῦ ὁμωνύμου ὁπλαρχηγοῦ τῆς Μάνης καὶ συγγενεύσας πρὸς τὴν Φαναριωτικὴν οἰκογένειαν τῶν Σούτσων διετήρησε τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν προγονικῶν ἀρχοντικῶν οἴκων. Καὶ ὡς δημοσιογράφος εἰς παλαιοτέρους χρόνους δημοσιεύσας μὲ τὸ ψευδώνυμον Εὐρώτας ἄρθρα ἐξαιρετικῆς καὶ εὐρείας πολιτικῆς ἀντιλήψεως καὶ ὡς Ὑπουργός, ὑπῆρξε προστάτης τῶν λαϊκῶν συμφερόντων, συντηρητικός, φιλόπατρις. Ἀλλ' ἡ χαρακτηριστικωτέρα ἐποχὴ τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου ὑπῆρξεν ἡ πρωθυπουργία του, ἡ πρώτη μετὰ τὴν εἰρηνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1909. Οἱ δικαστικοὶ νόμοι, ἡ ἀγορὰ τοῦ «Ἀβέρωφ», ἡ αὔξησις τῶν ἐσόδων ἦσαν τὰ σημαντικώτερα σημεῖα τῆς βραχυχρονίου ἀρχῆς του.

Ὁ κ. Ροδοκανάκης ἠναγκασμένος, ὅπως ὅλοι οἱ δυστυχεῖς χρονογράφοι, νὰ γράφῃ κάθε ἡμέραν χρονογράφημα καὶ ὑποχρεωμένος νὰ εὑρίσκῃ θέματα τοῦ κύκλου τῶν φιλολογικῶν ἀσχολιῶν του, ἀπεπειράθη ὁ ἀλιτήριος! νὰ θίξῃ μίαν εὐαίσθητον χορδήν, διὰ τὴν ὁποίαν διακρίνονται οἱ Ἑπτανήσιοι, τοῦ τοπικισμοῦ. Ἔγραψεν ὅτι βαρέθηκε— καὶ πόσοι ἄλλοι τάχα δὲν ἔπαθαν τὸ ἴδιο, χωρὶς νὰ τὸ λέγουν—ν' ἀκούῃ νὰ ὁμιλοῦν περὶ Ἑπτανήσου, ὡς τοῦ μόνου τόπου παραγωγικοῦ ποιητῶν καὶ ἀνθέων. Μὲ πολλὴν χάριν ἀλλὰ καὶ μὲ κάποιαν χειρεκακίαν κτυπᾷ τὴν πρόληψιν αὐτήν, ἰσχυριζόμενος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι ἡ πηγὴ τοῦ τραγουδιοῦ εἶνε ἡ Ρούμελη, ἐνῷ εἰς τὸ Ζάντε κυριαρχεῖ ἡ καντάδα. Ἐξέφρασε τὴν δυσφορίαν του καὶ ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν Σολωμόν, τὸν ὁποῖον ἀνεκήρυξαν, λέγει, ἀρχηγὸν γλωσσικῆς σχολῆς ἀκριβῶς ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζεν Ἑλληνικὰ καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ ἑκατὸν ποιήματα του τὰ τρία μόνον εἶνε «ἀνθρωπινά». Οἱ κ. κ. Ξενόπουλος καὶ Βελλιανίτης - λόγιοι Ἑπτανήσιοι—ἐχολώθησαν καὶ δι' εὐγλώττων ἀπολογιῶν ἠθέλησαν νὰ παραστήσουν τὸν κ. Ροδοκανάκην σχεδὸν ὡς βεβηλοῦντα τὰ ἱερά. Καὶ εἶπαν: Οἱ κορυφαῖοι μουσικοὶ καὶ ποιηταί, εἶνε Ἑπτανήσιοι. Καὶ παρατάσσουν ὀνόματα: Μάντζαρος καὶ Καρὲρ καὶ Σαμάρας καὶ Λαυράγκας, Σολωμὸς καὶ Μαρκορᾶς καὶ Φώσκολος καὶ Βαλαωρίτης καὶ Τυπάλδος καὶ Κάλβος καὶ Λασκαρᾶτος καὶ Πολυλᾶς καὶ Μαρτζώκης. Καὶ ἀπήντησεν ὁ κ. Ρ. μὲ τὸν ὄπισθεν αὐτοῦ κρυπτόμενον κ. Καμπούρογλουν. Ἀλλὰ μήπως εἶνε Ἑπτανήσιοι ὁ Κορνάρος καὶ ὁ Μωρεᾶς; Ἀλλ' οἱ Μεσολογγῖται ποιηταὶ Παλαμᾶς, Δροσίνης, Μαλακάσης; Ἢ μήπως δὲν εἶνε ποιηταὶ ὁ Ζαλοκώστας, ὁ Βασιλειάδης, ὁ Παπαρρηγόπουλος, ὁ Παράσχος, ὁ Χρηστόπουλος, ὁ Προβελέγγιος, ὁ Στρατήγης, ὁ Βηλαρᾶς, ὁ Κρυστάλλης, ὁ Σουρῆς, ὁ Συνοδινός, ὁ Πολέμης ποῦ δὲν εἶνε Ἑπτανήσιοι;

Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις ἦτο ἄσκοπος. Μία γνώμη τοῦ κ. Ρ. μὲ ἐστερημένη βάσεως τινός, ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ἐπεκταθῇ ἡ συζήτησις, ἀκριβῶς διὰ νὰ... παρεκκλίνῃ. Ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ρούμελη καὶ Πελοπόννησος καὶ Ἑπτάνησος καὶ Νησιὰ ἔχουν ἐκλεκτοτάτους ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ τῇ καλλιτεχνίᾳ ἀντιπροσώπους. Μονοπώλιον μεγάλων ἀνδρῶν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ ἓν διαμέρισμα μόνον. Κανεὶς δὲν ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ Ἑπτάνησος, ἣν ηὐνόησεν ἡ τύχη ὥστε νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν ἀλλὰ νὰ ζήσῃ ἐλευθέρα ὑπὸ πολιτισμένους προστάτας ὡς ἦσαν οἱ Ἐνετοὶ καὶ οἱ Ἄγγλοι, ὄντως ἀνεπτύχθη εἰς πολιτισμόν, ὅτε τὰ ἄλλα μέρη ἐδούλευον εἰς τυράννους. Ἂς μὴ διαιρῶμεν λοιπὸν τὴν Ἑλλάδα εἰς πνευματικὰ καπετανᾶτα. Ἄλλο ζήτημα, ἂν εἶνε μεμπτέα ἡ κατάχρησις, ἧς ποιοῦνται, ὑπερθυμιατίζοντες τὰ Ἑπτανησιακὰ προϊόντα τῆς Μούσης ἢ τοῦ στίχου ἢ ὡς γενικῶς ὑπερέχοντα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποκλείεται ἡ λοιπὴ Ἑλλάς. Αὐτὸ βεβαίως εἶνε καὶ ἀνακριβὲς καὶ ἄτοπον. Καὶ αὐτὴν ἤθελεν ἁπλῶς ο κ. Ρ. νὰ θίξῃ τὴν ἄποψιν. Καὶ οὕτω, νομίζομεν, λήγει ἡ συζήτησις, ἥτις ὅσον ἐπεισοδειακὴ καὶ ἂν ἦτο, προεκάλεσε κατανάλωσιν ἀρκετῆς μελάνης.

Καιρὸς ἦτο νὰ κινηθῇ καὶ τὸ Ἑλλ. ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα κινηματογραφικῶς. Ἔχομεν θαυμάσια τοπεῖα, φυσικὰς καλλονάς, ἀρχαῖα μνημεῖα, καλοὺς ἠθοποιούς, διατί νὰ μὴ ἀναμιχθοῦν καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν κινηματογράφον; Ἀφορμὴ πλούτου ἀτομικοῦ ἀφ' ἑνός, διαφημίσεως τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑτέρου. Ἀρ-

κεῖ οἱ ἀναλαμβάνοντες τοιούτου εἴδους ἔργα νὰ εἶνε ἄνθρωποι καλαίσθητοι καὶ νὰ διαθέτουν ἄφθονον χρῆμα. Δύο ταυτοχρόνως ἑταιρεῖαι ἱδρύθησαν πρὸς παραγωγὴν καὶ ἐκμετάλλευσιν Ἑλλ. κινηματογραφικῶν ταινιῶν, «Ἄστυ-Φίλμς» καὶ «Ἀκρόπολις-Φίλμς».

Ἡ ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καταλλήλου χρησιμοποιήσεως ὄχι μόνον τῶν καλλιτέρων ἠθοποιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν τοπείων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ πρέπει νὰ εἶνε γνησίως Ἑλληνικά, διὰ νὰ κάμνουν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅπου κυρίως θὰ ἐκτυλίσσωνται αἱ ταινίαι. Μία ἐκ τῶν ἑταιρειῶν αὐτῶν ἐπεδίωξεν ὀρθότατα τὴν ἐπίδειξιν τοῦ Ἑλλ. κάλλους. Προσέφερε πρὸς τοῦτο μέγα ποσόν, διακοσίων νομίζομεν χιλιάδων φράγκων, ἐξ ὧν τὰ ἥμισυ θὰ δαπανηθοῦν δι' ἐνδυμασίας, εἰς τὴν δεσποινίδα Καζάζη τὴν ὡραιοτάτην Ἀτθῖδα καὶ καλλιτεχνικῶς ἅμα μορφωμένην, ἵνα παίξῃ εἰς τὸν κινηματογράφον ἐπὶ ἓν ἔτος. Ὡρισμένως θὰ ἐφημίζετο ὡς ἡ Μπερτίνι τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' οἱ οἰκεῖοί της τὴν ἠμπόδισαν, κακῶς βέβαια ποιοῦντες, διότι ὁ κινηματογράφος δὲν εἶνε θέατρον, συνεπῶς εἶνε ἀκίνδυνος, ἀλλὰ καὶ διότι ἐστερήθη οὕτω ἡ Ἑλλὰς μιᾶς εὐκαιρίας νὰ δείξῃ μίαν εὐμορφιάν της, ἀξίαν ἀληθῶς θαυμασμοῦ διὰ τὴν Ἑλληνικότητα τῆς μορφῆς καὶ τὴν ἐν γένει ἐκφραστικότητα.

⁂

Ὁ ἑορτασμὸς πεντηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ «Παρνασσοῦ» ὑπὸ τεσσάρων ἀδελφῶν, ὧν ὁ εἷς μόνον ἐπιζῇ, ἐντὸς τοῦ πατρικοῦ μαγειρείου καὶ ἡ ἐξέλιξις αὐτοῦ εἰς τὸ κυριώτερον κέντρον τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς κινήσεως, ἀναβληθεὶς ἕνεκα τῶν περιστάσεων, περιωρίσθη εἰς μίαν ὡραίαν ἰδέαν. Ἔνδεκα λόγιοι—οἱ γνωστότεροι—ἀνέλαβον νὰ παρουσιάσουν τὰς φυσιογνωμίας τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἀκμασάντων καὶ ἐκλιπόντων ποιητῶν. Εὐτυχὴς ἡ ἰδέα ὄχι μόνον ὡς ἀπότισις εὐλαβοῦς ἀναμνήσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς γνωριμία αὐτῶν πρὸς τὸ κοινόν. Ἀγνοεῖ δυστυχῶς ὁ πολὺς «ἀνεπτυγμένος» λεγόμενος κόσμος τὸ ἔργον των. Ἴσως προβάλῃ τις τὴν ἀντίρρησιν ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἢ μᾶλλον ὁ συνδυασμὸς ὁμιλητῶν τινῶν καὶ θεμάτων δὲν ἦτο ὁ προσήκων. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους δὲν πρόκειται περὶ κριτικῶν διαλέξεων, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ ἀναμνηστικῶν, αἵτινες πρέπει καὶ νὰ ἐκδοθῶσιν εἰς εὐθυνότατα τευχίδια πρὸς εὐρυτάτην εἰ δυνατὸν κυκλοφορίαν, ἀποτελουμένης οὕτω συντόμου ἱστορίας τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως.

Μανθάνομεν ὅτι ὁ σύλλογος «Παρνασσὸς» δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς τοὺς ποιητάς, ὧν τινὰς μάλιστα καὶ παρέλειψε. Ἄλλη σειρὰ θὰ περιλάβῃ τοὺς δραματουργοὺς καὶ ἠθοποιοὺς τοῦ λήξαντος αἰῶνος, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θὰ λησμονηθοῦν καὶ οἱ διηγηματογράφοι. Ὁ Ροΐδης, ὁ Βιζυηνός, ὁ Βικέλας, ὁ Παπαδιαμάντης—διὰ νὰ περιορισθῶ εἰς τοὺς κυριωτέρους—πρέπει νὰ ἔχουν τοὺς ὁμιλητάς των. Οὕτω θὰ παρουσιασθῇ συνολικῶς ἡ νεωτέρα Ἑλλ. λογοτεχνία καὶ ἴσως δονηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἀντὶ νὰ προσφεύγουν πολλοὶ Ἕλληνες εἰς ξένα ἔργα θὰ γνωρίσουν καὶ ἀσφαλῶς τότε θὰ ἀγαπήσουν τὰ Ἑλληνικά, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε δὰ καὶ κατώτερα πολλῶν ἀλλογλώσσων, τὰ ὁποῖα συνηθέστατα κυκλοφοροῦν εἰς τὰς ἁβρὰς χεῖρας τῶν δεσποινίδων ἢ τοὺς ἀριστοκρατικοὺς δακτύλους μερικῶν δανδήδων... Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἀρχομένη νέα περίοδος τοῦ «Παρνασσοῦ» θὰ γίνῃ ἀφετηρία φιλολογικωτέρας αὐτοῦ συγκροτήσεως καὶ δράσεως. Θὰ εὐχηθῶμεν ὁ μοναδικὸς αὐτὸς φιλολογικὸς σύλλογος νὰ γίνῃ πραγματικὸν κέντρον λογίων, στεγάζων τοὺς αγωνιζομένους διὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς Φαντασίας καὶ τῆς Τέχνης, καὶ δίδων οὕτως ὤθησιν εἰς γενναιοτέρας ἐκδηλώσεις τῆς διανοητικῆς ζωῆς. Ἐπίσης θὰ ηὐχόμεθα τὴν ἀναβίωσιν τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου, τὸ ὁποῖον ἔχει φωτεινότατον παρελθόν.

⁂

Τὰ ὑπὸ τύπον διαλέξεων ἔκτακτα μαθήματα περὶ Μεσαιωνικῆς φιλολογίας τοῦ κ. Σωτηριάδου ἠμπολίσθησαν. Ὁ κ. καθηγητὴς δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν ἀπὸ κριτικῆς καὶ ἑρμηνευτικῆς ἀπόψεως Ἀκαδημαϊκὴν ἔρευναν τῆς λογοτεχνίας, ἀλλὰ διήνθιζε τὰς παραδόσεις του μὲ παρεκβάσεις ποικίλας ἐπὶ συγχρόνων γεγονότων, αἱ ὁποῖαι σκοπὸν εἶχον φαίνεται νὰ προσηλυτίσουν τοὺς ἀκροατὰς εἰς φιλολογικὰ ἢ πολιτικὰ κόμματα. Καὶ ἐπειδὴ αἱ τάσεις αὗται ἤρχισαν νὰ γίνωνται καταληπταί, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ ἡ Πρυτανεία ἀνέκοψαν τὸ μένος τοῦ κ. καθηγητοῦ. Ὁ πολιτικὸς κομματισμὸς καὶ ἡ μαλλιαροσύνη εἶχον ἀτυχῶς ὑπεισδύσῃ ἐντὸς τοῦ σεμνοῦ περιβόλου. Καὶ τὸ ὕφος τοῦ κ. καθηγητοῦ τὸ μελοδραματικὸν καὶ οἱ ἄκαιροι παραλληλισμοὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ ὑπαινιγμοὶ καὶ τὸ ἀποπνικτικὸν λιβάνισμα μαλλιαρῶν ποιητῶν ἐδημιούργησαν ἀτμόσφαιραν νοσηράν, ἑτοίμην νὰ ἐκραγῇ εἰς θύελλαν. Ὑπεδείχθη τότε εἰς αὐτὸν ἁρμοδίως, ὅτι ἡ αἴθουσα τοῦ Πανεπιστημίου δὲν εἶνε αἴθουσα νεανικοῦ συλλόγου καὶ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ δὴ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς νὰ διδάσκῃ εἰς χυδαίαν γλῶσσαν, ἣν ἡ Κοινὴ συνείδησις ἀπεδοκίμασε πρὸ ἐτῶν διὰ λαϊκοῦ αἱματηροῦ συναγερμοῦ, τὸ δὲ Σύνταγμα ρητῶς ἀπέκλεισε.

⁂

Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς ρασοφόρους πάσης ἱεραρχίας νὰ φοιτῶσιν εἰς θέατρα, κινηματογράφους καὶ ἄλλα ὁμοίας φύσεως θεάματα. Τὸ γεγονὸς συνεκίνησε περισσότερον τοὺς χρονογράφους τῶν ἐφημερίδων παρὰ τοὺς ἱερωμένους. Ὅλοι των ἐφιλοτιμήθησαν νὰ γεμίσουν στήλας, ἄλλοι ὑπέρμαχοι τῆς ἀπαγορεύσεως, ἄλλοι κατήγοροι, ἄλλοι ἐπαμφοτερίζοντες. Ἀλλὰ διατὶ οἱ κληρικοὶ δὲν συνεκινήθησαν; Ἁπλούστατον· διότι πλὴν δύο τριῶν καὶ αὐτῶν μὴ Ἀθηναίων, οὐδεὶς ἐσύχναζεν εἰς θέατρα, ὅπου συχνὰ ἀκοσμίαι ἐκτυλίσσονται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ. Ἡ ἐγκύκλιος εἶνε σοφωτάτη, ἐὰν μάλιστα παραδεχθῶμεν ὅτι δὲν περιλαμβάνει εἰς τὰ ἀπαγορευόμενα θεάματα τὰς συναυλίας, αἵτινες ἀνυψοῦσι καὶ ἐξευγενίζουσι τὴν ψυχήν, οὐδένα δὲ κίνδυνον ἠθικῆς ἐγκλείουσι.

Αἱ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶνε σεβασταί. Ἡ παρουσία τοῦ ἱερέως, τοῦ προωρισμένου νὰ ἐξαγνίζῃ τὰς ψυχάς, ἐν τῷ θεάτρῳ θὰ εἶνε πάντοτε μειονεκτική. Οὔτε ἔχει νὰ ὠφεληθῇ τιποτε· βαθμηδὸν θὰ ἀφομοιωθῇ μὲ τὸ περιβάλλον καὶ θὰ μειωθῇ ἡ ἐπίδρασις, ἣν ἡ ἀπόστασις ὑποβοηθεῖ.

ΔΑΦΝΙΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΕΙΣ τὸ Δημοτικὸν θέατρον ἐδόθη ἔκτακτος παράστασις ὑπὸ τοῦ Σέρβου ἠθοποιοῦ καὶ πρωτεύοντος ἐν τῷ Β. θεάτρῳ τοῦ Βελιγραδίου κ. Δοβρίνοβιτς. Ἐθαυμάσθη διὰ τὴν δύναμιν καὶ αἰσθητικότητα τῆς τέχνης του εἰς τὸ μονόπρακτον δρᾶμα τοῦ Μπράκκο «Δὸν Πέτρος Καροῦσο», μὲ τὴν αὐτὴν δ' ἐπιτυχίαν ὑπεδύθη καὶ τὸν ρόλον τοῦ φιλαργύρου εἰς τὴν Σερβικὴν μονόπρακτον κωμωδίαν τοῦ Πόποβιτς «Ὁ Κὺρ-Γιάννης». Κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα ὁ νεαρὸς Σέρβος ὑψίφωνος κ. Σλίβνιτς ἔψαλλεν ἄσματα Εὐρωπαϊκὰ καὶ ἓν Σερβικόν. Ἡ παράστασις ἦτο ἓν δεῖγμα τῆς μεγίστης προόδου, ἣν ἐπετέλεσεν ἀπὸ δεκαετίας τὸ Σερβικὸν Θέατρον, τὸ ὁποῖον καὶ διετήρησε ἅμα τὸν ἐθνισμόν του.

⁂

Τρία νέα ἔργα ἐπαίχθησαν ὑπὸ τοῦ θιάσου τῆς κ. Κυβέλης.

Τὸ «*Τέρας*» μονόπρακτος κωμωδία τοῦ κ. Ἰ. Παξινοῦ. Εἰς σύζυγος ἔχει ὑποσχεθῇ ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιὰ εἰς τὴν γυναῖκά του νὰ τῆς χαρίσῃ κοσμήματα ἂν θὰ μπορέσῃ τὴν Πρωταπριλιὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ τρομάξῃ μὲ ἓν ψέμμα. Ἡ γυναῖκα—τὸ τέρας—προσποιεῖται τὴν ζηλότυπον καὶ ἐξομολογεῖται, συνεννοουμένη μεθ' ἑνὸς ὑπηρέτου, ὅτι αὕτη εἶνε ἡ δολοφόνος τῆς δῆθεν ἐρωμένης του. Αὐτὸς καταλαμβάνεται τότε ὑπὸ τρόμου καὶ τέλος ἀποκαλύπτεται δι' ἑνὸς ἠχηροῦ γέλωτος τῆς γυναικὸς τὸ πλαστουργηθὲν ψέμμα. Ἡ κ. Μηλιάδου ἔπαιξε μὲ πολλὴν φυσικότητα· ὁ κ. Γαβριηλίδης δραματικὸς πολύ, συντελέσας περισσότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως ὥστε ἡ κωμωδία νὰ φαγῇ σχεδὸν δρᾶμα ἐν τῇ ἐκτυλίξει της. Ἐν γένει ἡ κωμωδία ἤρεσε διὰ τὴν ἐνδιαφέρουσαν πλοκὴν καὶ τὸν ἔξυπνον διάλογον. Γραφεῖσα διὰ τὸ Γαλλικὸν θέατρον ἔχει ἕνα νυσταλέον ἀββᾶν εἰς τὴν πρώτην σκηνήν, ἥτις εἶνε ὅλως ἄσχετος πρὸς τὴν κατόπιν ἐξέλιξιν, τεθεῖσα ὅπως ποικίλῃ τὸ ἔργον.

Ἡ «*Κατερίνα Ἰβανόβνα*» εἶνε δυνατὸν ἔργον, μὲ ἄριστα διαγεγραμμένους χαρακτῆρας. Ἀρχίζει ἀπὸ ἐκεῖ, ποῦ τὰ ἄλλα ἔργα σχεδὸν τελειώνουν. Ἕνας σύζυγος νομίζων ἑαυτὸν ἀπατώμενον, κυνηγᾷ ἔξαλλος τὴν γυναῖκά του Ἰβανόβναν καὶ τὴν πυροβολεῖ ἀνεπιτυχῶς. Ἡ Ἰβανόβνα φεύγει ἀπὸ τὸ σπῆτι ἀφοῦ ξεθυμαίνει διὰ λόγων κατὰ τοῦ συζύγου της, ὅστις ἀκούων τὸ κλάμα τῶν παιδιῶν του μετανοεῖ, αἰσθανόμενος συγχρόνως ἄδειο, μετὰ τὴν φυγήν της, τὸ σπίτι του. Συζεῖ ἡ Ἰβανόβνα μὲ ἕνα γελοῖον καὶ ἀντιπαθητικόν, μὲ τὸν ὁποῖον τὴν ὑπωπτεύθη ὁ ἄνδρας της ὅτι εἶχε σχέσεις, ἐνῷ αὐτὴ ἦτο ἀθῶα καὶ ἀπιστεῖ τώρα πρὸς ἐκδίκησιν. Ἡ Ἰβανόβνα φεύγει σωματικῶς ὡραία καὶ ἀρτία, ἀλλὰ ψυχικῶς σκοτωμένη. Δὲν αἰσθάνεται πλέον τίποτε, ζῇ κατὰ συνθήκην μὲ ἕνα ἄνδρα ἀναίσθητον, ἄνευ ἀγάπης, μεθύοντα μὲ κογιάκ. Ἐξανίσταται εἰς τὴν Ἰβανόβναν συχνὰ τὸ ἔνστικτον τοῦ ἡδονισμοῦ, ζητεῖ ἀπὸ ὅλους ποῦ τὴν περιστοιχίζουν—καλλιτέχναι δειλοί, κομψευόμενοι ἀνόητοι—φιλιά, ὀργιάζει καὶ ἀγαπᾷ τέλος ἀσυνειδήτως τὸν ἀνδράδελφόν της, ὅστις τὴν ἀπωθεῖ. Ὁ σύζυγος, συντετριμένος καὶ αὐτὸς ψυχικῶς, ἀναζητεῖ τὴν γυναῖκά του, συζῶσαν μετὰ τοῦ γελοίου ἐραστοῦ. Τὴν θέλει, ἀλλ' ἐκείνη δὲν τὸν θέλει πλέον. Τέλος πείθεται καὶ ξαναγυρίζει εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον διὰ νὰ ἔχῃ ἐραστὰς τῇ ἀνοχῇ τοῦ συζύγου! Καὶ ὅλοι στρέφονται γύρω της ὡς σκιαί· αὐτὴ μεθᾷ εἰς τὸ τέλος ὡς μοδέλο Σαλώμης, καὶ φεύγει ἀναζητοῦσα ἕνα Προφήτην, ὃν εὑρίσκει εἰς ἕνα σιγηλὸν καλλιτέχνην.

Τὸ ἔργον εἰς τὴν α'. καὶ β'. πρᾶξιν εἶνε πολὺ δυνατὸν καὶ πολὺ πρωτότυπον. Ὁ συγγραφεὺς ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν Ρωσσικὴν ψυχὴν καὶ μᾶς δίδει περιέργους ἀπόψεις συζυγικοῦ ἔρωτος, παρ' ἡμῖν ἀκατανοήτους. Εἰς τὴν Ρωσσίαν δὲν ἤρεσε, διότι τὸ ἐξέλαβον ὡς «σάτυραν» Ρωσσικήν· ἀλλ' ἐν Γερμανίᾳ ἐθεωρήθη ὡς ἀριστούργημα. Εἰς τὴν γ'. πρᾶξιν ἀτονεῖ τὸ ἔργον εἰς δρᾶσιν καὶ μόνον ἡ ψυχολογία παίζει ρόλον. Τελειώνει τὸ ἔργον ψυχρά, ἢ μᾶλλον δὲν ὑπάρχει τέλος. Ἀνέμενέ τις καμμίαν αὐτοκτονίαν, κανὲν ἰλαστήριον θῦμα. Τίποτε. Ὁ συγγραφεὺς ἀρκεῖται εἰς τὰ ψυχικὰ ἐρείπια. Οἱ ἥρωες εἶνε ἀρκετὰ ἀξιοθρήνητοι, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἀνάγκη καθάρσεως.

Ἡ κ. Κυβέλη τὸν δυσκολώτατον καὶ ὑποβλητικὸν καὶ κυμαινόμενον καὶ λανθάνοντα καὶ πλήρη ἀντιθέσεων χαρακτῆρα τῆς Ἰβανόβνας ἀπέδωκε μὲ ἀντίληψιν ἡ ὁποία τὴν τάσσει μεταξὺ τῶν μεγάλων ἑρμηνευτριῶν. Παρουσίασε τὴν ἡρωΐδα, οἵαν ὁ συγγραφεὺς μὲ βαθεῖαν ψυχολογίαν, μὲ ζωγραφικότητα θαυμαστὴν τὴν παρουσιάζει, μίαν γυναῖκα—φαινόμενον. Διαφέρει ἡ κ. Κυβέλη ἐν τῇ ὑποκρίσει πολὺ ἀπὸ τὸν συνήθη ἑαυτόν της. Αἱ ὡραῖαι πλαστικώταται στάσεις, ἡ φωνή της ἡ διαφορετική, μία παράξενη ὀνειρώδης ἔκφρασις νάρκης ἀλλὰ καὶ μία παράφορος ἔξαρσις δραματικοῦ συγκλονισμοῦ, τῆς δίδουν εὐκαιρίαν νὰ δείξῃ τὸ ἀνεξάντλητον τάλαντόν της. Ὁ κ. Παπαγεωργίου ὡς σύζυγος ἔπαιξε ὑπέρ ποτε καλά. Ὁ ρόλος τοῦ ἑταίριαζε πολύ· καὶ εἰς τὴν παραφορὰν καὶ εἰς τὴν σιγηλὴν ἐγκαρτέρησιν, φυσικώτατος. Ὁ κ. Ἰακωβίδης εἰς τὸν δυσχερέστατον, ψύχραιμον καὶ παθητικὸν ρόλον του, τέλειος. Ἡ κ. Μηλιάδου—πιστὸν ἀντίτυπον τῆς κ. Καλογερίκου—ἔπαιξε ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν ἄριστα. Ἡ κ. Ρούσου ἥτις ἐξελίσσεται εἰς καλλίστην ἠθοποιόν, ὡς μητέρα ἔπαιξε μὲ ἔκφρασιν. Ἀλλὰ καὶ ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἠθοποιοὶ ἐφιλοτιμήθησαν νὰ ἀποτελέσουν ἓν ἁρμονικώτατον σύνολον. Ὅλοι μελετημένοι, ἐψυχολόγησαν τὰ μέρη των, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἁπλῶς συμπληρωτικά· καθένας των εἶχε καὶ ἕνα ξεχωριστὸν νὰ διαπλάσῃ καὶ νὰ ἐξωτερικεύσῃ τύπον.

Ὁ διάκοσμος ἐξόχως καλαίσθητος καὶ πολυτελής.

Ἡ μετάφρασις, πολὺ καλή, ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Μάρκελλον, καίτοι ἐγένετο οὐχὶ ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ κειμένου, ἀλλ' ἐκ τῆς Γερμανικῆς μεταφράσεως.

Ὁ *ἔκφυλος*. Τρίπρακτον δρᾶμα τῆς κ. Α. Σακελλαρίου. Τὸ δραματικὸν τάλαντον τῆς λογίας κυρίας εἶχεν ἐκδηλωθῇ ἐπιτυχῶς εἰς μονόπρακτα ἔργα. Τὸ πρῶτον τρίπρακτόν της ἀπέτυχε. Ὑπερέβαλε τὰς δυνάμεις της καὶ περιωρίσθη νὰ γράψῃ ἓν ἁπλοῦν σκίτσο. Ἡ ὑπόθεσις καλή, ἀλλ' ἡ διαχείρισις αὐτῆς ἄτονος καὶ ἄτεχνος. Ἡ β'. πρᾶξις μᾶλλον καλή, ἡ γ', συντομωτάτη, βεβιασμένη. Ἐκ τοῦ ἔργου δὲν φαίνεται ὁ σύζυγος ἔκφυλος. Δὲν θὰ τὸ ἐννοοῦσε κανεῖς, ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν τὸ ἔλεγε. Ἐπίδειξις ἰδιορρύθμων του-

αλεττῶν νεωτάτου συρμοῦ. Αἱ κυρίαι ὡμοίαζον μὲ παγώνια...

Ἡ «*Μάρτυς*», τὸ μελόδραμα τοῦ κ. Σαμάρα, ἐπαίχθη πρὸ 23 ἐτῶν ἐν Νεαπόλει μὲ τὸν Στάνιο καὶ τὴν Μπελιντσιόνι, λέγουν δὲ ὅτι εἶχε ἀντίδρασιν παρασκευασθεῖσαν ὑπὸ γνωστοῦ Ἰταλοῦ μουσουργοῦ. Ἐπαίχθη ὅμως κατόπιν ἐπιτυχῶς εἰς Μιλᾶνον, ἐγκαινιαζομένου τοῦ Λυρικοῦ θεάτρου, καὶ εἰς ἄλλα Εὐρωπαϊκὰ θέατρα. Ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει παιχθῆ ἕως τώρα 400 φορές, καὶ ἐν τούτοις εἰς τὰς Ἀθήνας παίζεται διὰ πρώτην φοράν. Τὸ λιμπρέττο ἐγράφη ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν ποιητὴν Ἴλλικα, ὅστις, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Τζακόζα ἔγραψε τὸ λιμπρέττο τῆς «Μποέμ». Ἡ ὑπόθεσις ἐκτυλίσσεται εἰς Ρουμανίαν, εἶνε δὲ πολὺ τραγική, σκληρά, ἀκατάλληλος διὰ μελόδραμα. Εἶνε μία σπαρακτικὴ τραγῳδία μητρός, ἡ ὁποία βλέπει θνήσκουσαν τὴν μικρὰν μονάκριβην κόρην της, ἐνῷ ὁ ἄνδρας της, βάναυσος καὶ ἀδιάφορος, διασκεδάζει εἰς τὸ καφὲ-σαντάν. Καὶ ἡ δυστυχὴς αὐτοκτονεῖ κατὰ πρωτότυπον διὰ σκηνὴν τρόπον, μὲ μισοαναμένα κάρβουνα. Ἡ μουσικὴ ἀνωτέρα βεβαίως τοῦ λιμπρέττου, ἀνήκει εἰς τὴν νεοϊταλικὴν ρεαλιστικὴν σχολήν. Τὰ καλύτερα μέρη εἶνε ἡ δυωδία μεταξὺ ὑψιφώνου καὶ ὀξυφώνου εἰς τὴν α'. πρᾶξιν, εἰς δὲ τὴν β'. ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ ἀντίθεσις εὐθυμίας καὶ θλίψεως. Εἰς τὴν γ'. ἥτις εἶνε τραγικωτάτη μουσικῶς δὲ ἀνωτέρα τῶν ἄλλων, κάλλιστον εἶνε τὸ δραματικώτατον Βαγνερῖζον Finale. Ἐν γένει ἡ μουσικὴ ἔχει ποικιλίαν, εἶνε παθητική, μὲ ἐλαφράς τινας ἀπηχήσεις Ρουμανικοῦ μοτίβου. Ὑστερεῖ ὅμως τῆς «Ρέας», ἥτις παραμένει τὸ ἄριστον ἔργον τοῦ κ. Σαμάρα.

Τελεία ἡ ἐνορχήστρησις, ἓν ἀπὸ τὰ ἀναμφισβήτητα πλεονεκτήματα τοῦ μαέστρου.

Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος εἰς τὸν ἀντιπαθητικὸν ρόλον τοῦ συζύγου πολὺ καλός, ἡ κ. Βλαχοπούλου καίτοι σωματικῶς ἀκατάλληλος διὰ ρόλον δυστυχισμένης καὶ δεινοπαθούσης γυναικός, ἐτραγούδησε πολὺ καλὰ τὸ δύσκολον μέρος της καὶ ἔπαιξε μὲ καλὴν ὑπόκρισιν. Ἡ κ. Ἔγκελ, ὡς ἀρτίστα καφωδείου, χαριτωμένη ὅπως πάντοτε.

Ὁ σκηνικὸς διάκοσμος ἄρτιος. Ἡ μετάφρασις ἐφιλοτεχνήθη ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Λαμπελέτ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ*

Εἶνε γνωστὸς ὡς ἐρασιτέχνης τῆς σκηνῆς φιλότιμος ὁ κ. Βέλμος, ἀλλ' ἤδη ἐνεφανίσθη διὰ τριῶν ἀλλεπαλλήλων τομιδίων ὡς ποιητὴς καὶ κριτικός. Ἡ γονιμότης αὐτὴ ἡ ἀνέλπιστος ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ὑστερεῖ εἰς σκέψιν, ὅτι μάλιστα κυριαρχεῖ αὕτη τοῦ αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ὡς ἠθοποιός, καὶ σκέπτεται μὲ πρωτοτυπίαν· ἐπηρεασμένος βέβαια ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐμπνεόμενος ἐξ αὐτῆς. Τὸ ὕφος του εἶνε ἀσχημάτιστον, συχνὰ δὲ ἀοριστολογεῖ.

Θὰ γράψω περὶ τῶν ἔργων του κατὰ πρωθύστερον σχῆμα.

Δηλαδὴ ἀντὶ τοῦ πρώτου πρὸ μηνῶν ληφθέντος «Ἐρωτοπαθοῦς τραγουδιστοῦ» καὶ τοῦ μετέπειτα «Πιστοῦ τῆς ἀπελπισίας» — ἓν μονότονον, ἀμφότερα, ἐρωτικὸν θέμα μὲ ἁρμονίαν μορφῆς καὶ ἐσωτερικότητα αἰσθήματος — θὰ γράψω διὰ τὸ νεώτατον βιβλίον του καὶ μάλιστα διὰ τῆς τελευταίας σελίδας του. Ἐὰν ὡς ποιητὴς συμπαθῶς δύναται νὰ κριθῆ, ὡς ἑρμηνευτὴς ἄλλων ποιητῶν εἶνε ἀσυγχώρητος. Ἐμελέτησα τόσον πολὺ τὸν Παπαρρηγόπουλον, ὥστε τὸ τόλμημα τοῦ κ. Βέλμου νὰ τὸν μαλλιαροποιήσῃ, ὄχι μόνον μοῦ ἐφάνη ὡς ἱεροσυλία, ἀλλὰ καὶ δολοφονία αἰσθητική. Ἀκριβῶς ἡ γλῶσσα εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία ἁρμονιζομένη πρὸς τὴν βαθεῖαν φιλοσοφικὴν σκέψιν τοῦ μελαγχολικωτέρου τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, τοῦ δίδει μίαν γοητείαν. Καὶ αὐτό, χωρὶς βέβαια νὰ θέλῃ, ἀποδεικνύει ὁ κ. Βέλμος, καίτοι ὁ σκοπός του ἦτο ἀντίθετος. Ἡ μετάφρασις ἢ μᾶλλον τὸ μασκάρευμα τῶν στίχων τοῦ Παπαρρηγοπούλου καθιστᾷ ὄχι μόνον τὴν μορφὴν ἀνυπόφορον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν ὑποδεεστέραν. Ὁ Παπαρρηγόπουλος ἄλλως τε ἐννοεῖται τόσον καλὰ γλωσσικῶς, ὅπως καὶ ψυχικῶς, ὥστε δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη μεσολαβήσεως ἢ χειραγωγοῦ. Εἶνε τόσῳ βαθέως χαραγμένοι οἱ στίχοι του εἰς πάντα αἰσθανόμενον Ἕλληνα, παρ' ὅλην τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν, εἶνε τόσον μέγας, ὥστε πᾶσα ἀπόπειρα νὰ τοῦ ἀλλάξουν φόρεμα, ὄχι μόνον εἶνε ἄσκοπος, ἀλλ' αὐτόχρημα κωμική. Αὐτή, ἄλλως τε, καθ' ἑαυτὴν ἐν γένει ἡ γλωσσικὴ μεταμόρφωσις προκειμένου περὶ ἔργων ποιητικῶν, ἀποβαίνει ὄχι μόνον ἀκατανόητος ἀλλὰ καὶ ἀντιαισθητική. Ἡ γλῶσσα εἶνε συνυφασμένη μὲ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ. Οὕτω ἔγραψε, διότι οὕτω ἠσθάνθη. Ἡ ἀφαίρεσις ἑνὸς λιθαρίου, καὶ ἡ ἀντικατάστασις δι' ἄλλου, θὰ φέρῃ κλονισμόν, θὰ ἐμφανίσῃ κηλίδα. Τὸ ἴδιον θὰ ἔλεγα, ἐὰν μετεφράζετο ὁ Σολωμὸς εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ κ. Βέλμου ἓν κατώρθωσεν, ἀσυναισθήτως. Νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Παπαρρηγόπουλος δὲν ἔπρεπε νὰ γράψῃ παρὰ εἰς καθαρεύουσαν. Παράδειγμα ὁ ὡραῖος στίχος τοῦ «Φανοῦ :»

Φανέ, ὅταν τὸ ἔλαιον σοῦ λείψῃ, τί θὰ γείνῃς ;

τὸν ὁποῖον ὁ κ. Β. εἶχε τὴν καλαισθησίαν νὰ ρεψιλεύσῃ ὡς ἑξῆς :

Ὄντας λειφθεῖς τὸ λάδι σου φανάρι, τί θὰ γείνης ;

Δὲν ἀστειεύομαι· ἀκριβῶς ἔτσι τὸ μετα*βρ*άζῃ. Βεβαίως καὶ αὐτὸ τὸ φανάρι εἰς τοιοῦτον στίχον θὰ λιποθυμήσῃ. Ἰδοὺ καὶ ἄλλος στίχος οἰκτρῶς παραμορφωμένος :

Κι' ἂν πένθια σμίγουν, προβοδοῦν τῆς εὐτυχιᾶς τὸ γνέμα (!!!)

Ἀφῆτε, δι' ὄνομα Θεοῦ, τὸν ἀτυχῆ Παπαρρηγόπουλον νὰ κοιμᾶται ἥσυχος εἰς τὸ χῶμα τοῦ τάφου του, τὸ ὁποῖον τόσον ἐν τῇ ζωῇ εἶχεν ἀγαπήσῃ καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον ἀκατανικήτως ἐφέρετο, ὡς νὰ προησθάνετο τὸν ἐκφυλισμὸν τῆς ποιήσεως, ὅστις θὰ ἐπήρχετο τόσον ἀναιδῶς. Τὰ ὀστᾶ του θὰ τρίξουν ἐκ φρίκης ἐὰν πέπρωται νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ αἱ βεβηλώσεις τῶν ὡραίων στροφῶν του. Σεβασθῆτε, μαλλιαροὶ Ἡρόστρατοι, τοὺς νεκρούς. Μὴ τοὺς πλαστογραφῆτε, μὴ τοὺς γελωτοποιεῖτε. Διὰ νὰ τοὺς μεταφράζετε μὲ Ψυχαρικοὺς ἐξωφρενισμούς, θὰ εἰπῇ ὅτι δὲν εἶσθε ἱκανοὶ νὰ τοὺς αἰσθανθῆτε. Ἀρκεσθῆτε εἰς τοὺς ἰδικούς σας Μαίτρ, τοὺς ***Μαστόρους*** σας, ὅπως ὀρθότατα τοὺς ἀποκαλεῖτε...

ΔΙΚ.

* Συνέχεια.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ὁ παλαίμαχος θιασάρχης Δημοσθένης Ἀλεξιάδης, ὅστις παθὼν πρὸ ἐτῶν ἐξ ἡμιπληγίας, εἶχε τελείως ἀποσυρθῆ καὶ ἐκ τῆς σκηνῆς καὶ ἐκ τοῦ κόσμου. Ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ τῷ 1839. Ἐλθὼν νεώτατος ἐν Ἀθήναις, διωρίσθη ὑπάλληλος εἰς τὴν Ἀστυνομίαν μέχρι τοῦ 1862, ὅτε ἀνῆλθεν ἐπὶ σκηνῆς. ἀποτελέσας μέλος τοῦ θιάσου Σούτσα-Σισύφου Τῷ 1865 ἵδρυσε μετὰ τοῦ Ἀρνιωτάκη ἴδιον θίασον. Ἔκτοτε ἐπὶ 43 ἔτη ὁ Ἀλεξιάδης περιέφερε τὴν Ἑλλ. σκηνὴν εἰς πᾶσαν σχεδὸν Ἑλλ. χώραν, ἐξυπηρετῶν ταυτοχρόνως τὰς ἐθνικὰς βλέψεις. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἀνεβίβασεν ἐπὶ σκηνῆς 250 δράματα καὶ κωμῳδίας, μόνος ἐπιστατῶν καὶ τὰ κυριώτερα πρόσωπα ὑποδυόμενος ἢ μᾶλλον διαπλάττων αὐτά.

Ὡς δραματικὸς ἔπαιζε μὲ δύναμιν, κατὰ τὸ σύστημα τῆς παλαιᾶς σχολῆς· ἰδίως ἦτο δημοφιλὴς εἰς τὰ περιπετειώδη λαϊκὰ δράματα, εἰς ἃ ἠρέσκετο τὸ κοινὸν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Δὲν παρέλιπεν ὅμως καὶ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ ξένου θεάτρου νὰ παρουσιάζῃ εὐπροσώπως, καίτοι ἐστερεῖτο τῶν μέσων. Ὑπῆρξε μετὰ τοῦ Ταβουλάρη ὁ κυριώτερος δημιουργὸς τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου. Ὑπὸ τὸν Ἀλεξιάδην εἰργάσθησαν ἐκ περιτροπῆς πάντες σχεδὸν οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοί, ἐχρημάτισε δὲ ἐπὶ ἓν ἔτος καθηγητὴς τῆς δραματικῆς σχολῆς τοῦ Ὠδείου.

Ἡ κηδεία του συνεκέντρωσε ὅλους σχεδὸν τοὺς ἐν Ἀθήναις ἠθοποιοὺς καὶ πλείστους θεατρικοὺς συγγραφεῖς. Ὡμίλησαν οἱ κ. κ. Λάσκαρης περὶ τοῦ ἔργου του, ἰδίᾳ ὡς ἐθναποστολου, Τσοκόπουλος ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων, Κυπαρίσης, Βονασέρας καὶ Ταβουλάρης. Ἱκανοὶ στέφανοι κατετέθησαν, ὁ δὲ Δῆμος Ἀθηναίων, τιμῆς ἕνεκα, παρεχώρησε δωρεὰν τὸν τάφον.

— Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν ὁ ἀρχαιοδίφης Ἰωάννης Καλλισπέρης, ὅστις χρηματίσας ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Πολυτεχνείου εἶχε κατορθώσῃ νὰ θέσῃ τὰς πρώτας βάσεις τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐθν. Πινακοθήκης. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Σποράδας, ὅπου ἐπεδόθη εἰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἐπιγραφικὰς ἐξερευνήσεις, αἵτινες ἀπέδωκαν ἀποτελέσματα μεγάλως ἐκτιμηθέντα καὶ εὐφήμως μνημονευόμενα εἰς τὰ συγγράμματα καὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς διατριβὰς τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολόγων, μεθ' ὧν εἶχε συνεργασθῆ.

— Ὁ πρίγκηψ Νικόλαος συγγράφει ἓν δραμάτιον, τὸ ὁποῖον θὰ δοθῆ τὸν προσεχῆ μῆνα ὑπὸ τοῦ θιάσου Κυβέλης.

— Ὁ γλύπτης κ. Γ. Δημητριάδης θὰ ἐκτελέσῃ προτομὴν τοῦ ἀειμνήστου Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, λαβὼν πρὸς τοῦτο ἐκμαγεῖον τοῦ νεκροῦ.

— Τὰ διάφορα σώματα τοῦ στρατοῦ ἐνετάλησαν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ νὰ συλλέξουν ἀνέκδοτα πάσης φύσεως ἀναγόμενα εἰς τοὺς δύο τελευταίους πολέμους, χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς καὶ τῶν θριάμβων τοῦ στρατοῦ. Προθεσμία ἀποστολῆς ὡρίσθη ἡ 1 Μαΐου. Θὰ τηρηθῆ ἡ γλῶσσα τοῦ ἀφηγουμένου, ἔστω καὶ μὲ γλωσσικοὺς ἰδιωτισμούς. Τὸ σύλλεχθησόμενα θὰ ταξινομηθοῦν καὶ θὰ ἐκδοθοῦν εἰς τεῦχη, ἅτινα θὰ διανέμωνται δωρεὰν εἰς τοὺς στρατιώτας.

— Εἰς Πάτρας συνέστη μετοχικὴ «Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία περιοδικῶν δημοσιευμάτων» πρὸς ἔκδοσιν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ἢ συγγραμμάτων, καὶ ὑποβοήθησιν τῆς εἰς τὸ Κοινὸν διαδόσεως χρησίμων γνώσεων τοῦ δημοσίου καὶ κοινωνικοῦ βίου.

— Ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρίγκηπος Χριστοφόρου ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ μεταλλίου τῆς Μουσικῆς εἰς τὰ μουσικὰ ἔργα τῆς διετίας 1914 καὶ 1915 εἰς οὐδὲν τὸ ἀπένειμε, ἐπιφυλαχθεῖσα νὰ κρίνῃ τὰ ὑποβληθησόμενα κατὰ τὴν διετίαν 1916—1917.

— Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Παπούλια ἡ κρίσις τῆς Νομικῆς σχολῆς ἐπὶ τοῦ ΣΤ'. Σγουτείου διαγωνισμοῦ, καθ' ὃν εἶχε προκηρυχθῆ τὸ 1912 ὡς θέμα συγγραφῆς «Τὸ Διαζύγιον κπτὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον.» Ἡ ἐξέτασις ἔδει νὰ ἐγίνετο καὶ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης τῆς ἱστορίας τοῦ δικαίου. Ὑπεβλήθη ἓν μόνον ἔργον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μαριδάκη δικηγόρου, ὅπερ καὶ ἐβραβεύθη διὰ τοῦ χιλιοδράχμου γέρατος, καίτοι ἡ κρίσις τῆς ἐπιτροπῆς ὑπῆρξεν αὐστηροτάτη, ἀναζητοῦσα μόνον τὰ σφάλματα τοῦ ἔργου.

— Ἐν Κερκύρᾳ εἰς τὴν πρὸ τοῦ Δημαρχείου πλατεῖαν, εἰς ἣν ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου ἐπιφανοῦς πολιτευτοῦ Γεωργίου Θεοτόκη, θὰ στηθῆ ἡ προτομὴ αὐτοῦ.

Τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων» μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σάρμ ἀνέλαβεν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Ρενὲ Δουμίκ.

— Εἰς τὴν «Ὄπεραν Κωμίκ» τῶν Παρισίων παί-

ζεται ἐν πατριωτικὸν μονόπρακτον μελόδραμα τοῦ Μπρινώ, τὸ «Τύμπανον», ὅπερ προκαλεῖ ζωηρὸν ἐνθουσιασμόν. Στρέφεται περὶ τὴν ἀναγγελίαν τῆς ἐπιστρατεύσεως εἰς ἓν χωρίον, ὅπερ δοκεῖται ἐξ ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ μουσικὴ του ἐθεωρήθη δυσανάλογος πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

— Ὁ ὀνομαστὸς Ἰταλὸς δραματικὸς ἠθοποιὸς Θωμᾶς Σαλβίνι, θεωρούμενος εἰς τὴν ἐποχήν του εἷς ἐκ τῶν κορυφαίων τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρου, ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 86 ἐτῶν. Διεκρίνετο διὰ τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως καὶ τὴν μιμικήν. Ἐνεστερνίσθη πρὸ πάντων, κατόπιν μακρᾶς μελέτης, τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ, διακριθεὶς ἰδίως ὡς Ὀθέλλος, ὡς Ἅμλετ, ὡς Βασιλεὺς Λήρ. Τῷ 1878 ἐδημοσιεύθη ἡ βιογραφία του, ἐξ ἧς μανθάνομεν ὅτι νέος μετέσχε εἰς ὅλους τοὺς πολέμους τῆς Ἰταλικῆς ἀνεξαρτησίας, συλληφθεὶς αἰχμάλωτος. Τῷ 1872 ἐπεσκέφθη τὴν Ἀμερικήν. Ὅλοι οἱ κριτικοὶ ἀποφαίνονται ὅτι εἰς τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ ἦτο ἀπαράμιλλος. Ἐπὶ πολὺ ἔζησεν εἰς Λονδῖνον.

— Ἀπέθανεν ἐν Ρώμῃ ἐν ἡλικίᾳ 84 ἐτῶν ὁ κορυφαῖος καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς καὶ τέως ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Μπατσέλη, ὅστις εἰργάσθη τελεσφορώτατα διὰ τὴν προφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ρώμης.

— Ἀπέθανεν ὁ Ριχάρδος Λεύψιος, ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν γεωλογικὴν ἔρευναν τῆς Ἑλλάδος, ἐκδοὺς σπουδαιότατον σύγγραμμα, μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὡς καὶ γεωλογικὸν χάρτην τῆς Ἀττικῆς, ὅστις εἶνε ὁ μόνος ὑπάρχων.

— Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ὁ Ἰταλὸς γλύπτης Ρέμπραντ Μπουγκάττι, εὑρεθεὶς ἐν ἀναισθησίᾳ εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ἐκ δηλητηριώδους ἀεριόφωτος.

⌃

Ἀπέθανεν ἐν Κερκύρᾳ ὁ διακεκριμένος ἐπιστήμων Γεώργιος Ζαβιτσιάνος. Σπουδάσας ἐν Παρισίοις φυσικὴν καὶ χημείαν, ἐκλήθη ὡς καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ὃ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἐδίδασκον. Ἀλλ' αἱ φιλελεύθεραι ἀρχαί του δὲν τῷ ἐπέτρεψαν νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπανελθὼν εἰς Κέρκυραν ἐδίδαξεν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Ὁ θανὼν ἔγραψε πολλὰ ἐπιστημονικὰ καὶ πολιτικὰ ἔργα, δημοσιευθέντα εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας. Τῷ 1892 ἐξέδωκε ἐκτενὲς σύγγραμμα καλούμενον «Ἀκτὶς φωτὸς» δι' οὗ ἀπεδείκνυε ἀβάσιμον τὴν ἐπὶ θρησκευτικοῖς φόνοις συκοφαντίαν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

—Εὐτύχημα διότι μὴ ἐπηρεαζόμενον τὸ Κουαρτέττο Μπουστίντουΐ ἐκ τῆς καταστάσεως θὰ μᾶς χαρίσῃ τέσσαρας συναυλίας ἐκλεκτάς. Ἡ πρώτη ἐδόθη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. Ἐπαίχθη τὸ Κουαρτέττον (ἔργον 18) εἰς σὶ μπεμὸλ μεῖζον τοῦ Μπετόβεν, ἀπὸ τὰ νεανικὰ συνθέματα τοῦ ἔκτοτε μεγάλου μουσουργοῦ. Ἁπλοῦν, μελαγχολικόν, περιπαθές. Ἡ ἐκτέλεσις ἀρτιωτάτη. Αἱ κυρίαι Μπουστίντουΐ καὶ Νεγρεπόντε ἐξετέλεσαν μὲ μεγάλην εὐχέρειαν τὸ Κονσέρτον εἰς ρὲ ἔλασσον τοῦ Μπὰχ διὰ δύο βιολία, συνοδεύοντος εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον τοῦ κ. Πινδίου. Ἀλλὰ τὸ καλύτερον μέρος τοῦ προγράμματος ἦτο τὸ εἰς ντὸ ντιὲζ ἔλασσον Κουαρτέττον (ἔργον 17) τοῦ πέρυσι ἀποθανόντος Ἰταλοῦ Σγαμπάτι, παιχθὲν διὰ πρώτην φορὰν εἰς Ἀθήνας. Σύνθεσις ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν θαυμασία.

Ποικιλωτατη, πλήρης ἐκφράσεως, μυστικοπαθοῦς ἐμπνεύσεως, γλυκείας ἁρμονίας, κρᾶμα Γερμανικῆς βαθύτητος καὶ Ἰταλικῆς αἰσθητικότητος, ἦτο μία γοητευτικὴ ἀπόλαυσις, καὶ ἠκουσθη μὲ θρησκευτικὴν σιγήν. Ἡ δὲ ἐκτέλεσις, πολὺ δύσκολος, ἄμεμπτος. Κατόπιν μακροτάτης μελέτης ἡ συμπαθὴς τετρὰς κατόρθωσε νὰ ἐξωτερικεύσῃ διαυγέστατα τὸ ὑπέροχον ἀληθῶς ἔργον. Ἰδίως εἰς τὸ β' μέρος (Prestissimo) μὲ τὴν ἰδιόρρυθμον μελωδίαν καὶ εἰς τὸ δ'. (allegro) τὸ καὶ δυσκολώτερον καὶ δυνατόν, ὑπῆρξαν οἱ ἐκτελεσταὶ ἀριστοτέχναι.

— Μουσικὸν γεγονὸς δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ συναυλία τῆς τόσῳ σπανιώτατα ἀκουομένης ἀριστοτέχνιδος καθηγητρίας κ. Σοφίας Τσίλλερ. Καὶ ἤδη δὲν ἐνεφανίσθη ὡς ἑρμηνεύτρια μὲ τὴν γνωστὴν ἀπαράμιλλον εὐχέρειαν καὶ δύναμιν ἑρμηνεύουσα κλασικοὺς Διδασκάλους, ἀλλ' ὡς συνθέτις. Πρώτην φορὰν ἡ ἐκλεκτὴ κλειδοκυμβαλίστρια ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ μὲ δημιουργικὴν ἐργασίαν, ἥτις ἠκούσθη μὲ σιγήν, ὡσανεὶ ἐτελεῖτο ἱερουργία. Αἱ συνθέσεις της ὅλαι ἐκτενεῖς καὶ ὅλαι δύσκολοι εἰς ἐκτέλεσιν, εἶνε γραμμέναι μὲ ὕφος κλασικόν, ὑπενθυμίζουσαι τὴν Γερμανικὴν τεχνοτροπίαν. Περισσότερον κυριαρχεῖ ἐν αὐταῖς τὸ πνεῦμα ἢ τὸ αἴσθημα τὸ εὐχερῶς κατανοούμενον. Ἐκ τῶν πολεμικῶν θριάμβων ἐνεπνεύσθη τὸ «Νεοελληνικὸν ἐμβατήριον» ἀφιερωθὲν εἰς τὸν Στρατηλάτην Βασιλέα μας. Ἔχει δύναμιν συνθετικήν, ἀλλ' εἶνε μᾶλλον σονάτα ἢ ἐμβατήριον τὸ ὁποῖον θὰ ἐνεθουσίαζε ἐὰν εἶχε Ἑλληνικωτέραν χροιάν. Τὸ Οὐγγρικὸν Divertissement γοργότατον καὶ τὸ περισσότερον αἰσθηματικόν. Ἡ Ἀνατολικὴ Suite, τετραμερής, ἐπαίχθη ἄνευ διακοπῆς. Διήκει δι' αὐτῆς μία λεπτὴ καὶ τεχνικωτάτη ἐκμετάλλευσις μοτίβου Ἑλληνικοῦ χοροῦ εἰς τὸ β' μέρος, ἄριστον δὲ τὸ finale. Αἱ σκηναὶ τοῦ μπαλέττου, ἐμπνευσμέναι ἐκ τῆς Βιεννέζικης ζωῆς, ἦσαν ἀνώτεραι ἀκόμη. Ὑπὲρ πάντα ὅμως ἤρεσε περισσότερον ἡ αὐτοσχέδιος Φαντασία· ἐκφραστικωτάτη, ὡς νὰ ἐγράφη διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην δεξιοτεχνίαν της.

Ὡς διάμεσος σταθμὸς ἐχρησίμευσε τὸ βιολὶ τῆς δεσποινίδος Μαρίκας Βερναρδάκη, πρώτην φορὰν ἐμφανισθείσης. Ἀκίνητη, ψύχραιμη, ἔπαιξε τρία τεμάχια, ἐξ ὧν καλλίτερον μίαν εἰσαγωγὴν εἰς βάλς τοῦ Seunieko. Μαθήτρια ἀκόμη, δὲν ἔχει τὴν εὐχέρειαν ἣν δίδει ἡ ἄσκησις· ἀλλ' ὁ καθηγητής της κ. Σαῖφερ κατόρθωσε νὰ τὴν διδάξῃ νὰ παίζῃ μὲ ἀκρίβειαν καὶ διαύγειαν. Ἐὰν ἀποκτήσῃ κάποιαν θερμότητα εἰς τὸ παίξιμόν της, θὰ γίνῃ ἀξία μαθήτρια τοῦ διακεκριμένου ἀληθῶς διδασκάλου της.

— Ἐδόθη ἐν τῷ Δημοτικῷ θεάτρῳ προεσπερὶς ὑπὲρ τῶν ἀπόρων προσφύγων παίδων. Ἡ κ. Καμπανάκη ἐτραγούδησεν, ὁ κ. Ἠλιόπουλος ὡμίλησε περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἑσπερίδος, ὑμνήσας τὸν παριστάμενον Βασιλέα, ἡ δεσποινὶς Βρασιβανοπούλου ἀπήγγειλε τὴν «Γιάτρισσαν», τὸ ζεῦγος Λογκομπάρδι ἐξετέλεσε μουσικὰς συνθέσεις καὶ ἐχορεύθησαν Ἑλληνικοὶ χοροί.

— Νέαν ἀπόλαυσιν μουσικὴν παρέσχε ὁ βιολιστὴς κ. Γ. Εὐσταθίου Λυκούδης. Ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν συνθέσεων ἃς μετὰ τέχνης ἐξετέλεσε, διεκρίθη ἰδίᾳ εἰς τὸ δυσκολώτατον Ciaccona τοῦ Μπύχ, ὅπερ ἔπαιξε χωρὶς συνοδείαν, εἰς τὸ Zapateado καὶ εἰς τὴν θαυμασίαν σονάταν τοῦ Φράνκ, συνοδευόμενος ἀριστοτεχνικῶς ὑπὸ τοῦ πιανίστα κ. Κάν. Ἤρεσαι πολὺ ἡ Σερενάτα τοῦ κ. Λιάλιου, ἀκόμη δὲ περισσότερον τὸ Νανούρισμα τοῦ κ. Λαυράγκα. Ἡ δεσποινὶς Κωνσταντοπούλου διήνθισε τὴν συναυλίαν μὲ τὴν ὡραίαν φωνήν της, δι' ἧς ἀπέδωσε ἰδιαιτέρως συμπαθητικὰ τὴν Pietà Signiore τοῦ Στραδέλλα καὶ τὴν μονῳδίαν τῆς Mater Dolorosa τοῦ Φράγκ.

— Ἡ συμπαθεστάτη Ἀμερικανὶς λυρικὴ ὑψίφωνος δεσποινὶς Ἔθελ Χάρριγκτον συνεκέντρωσε ὅλον τὸν ἀριστοκρατικὸν κόσμον εἰς τὴν συναυλίαν της, τὴν δοθεῖσαν εἰς τὸ φουαγιὲ τοῦ Β. θεάτρου καὶ τιμηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Τὸ πρόγραμμα ἦτο πλούσιον καὶ ποικίλον, περιλαμβάνον συνθέσεις τῶν διασημοτέρων μουσουργῶν. Ἐτραγούδησε Φάουστ, Ἅμλετ καὶ ἓν groupe διαφόρων ἀσματίων, ἑνὸς Ἀμερικανικοῦ, ἑνὸς Νορβηγικοῦ, ἑνὸς Γαλλικοῦ, ἑνὸς Ἰταλικοῦ καὶ ἑνὸς Ἑλληνικοῦ. Τὰ δύο τελευταῖα ἤρεσαν ὑπερβολικὰ καὶ ἐψάλησαν ἐξαιρετικῶς καλά. Τὸ Ἰταλικὸν ἦτο τοῦ Σγαμπάτη τὸ «Μπάτσι» καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἦτο δημῶδες «Στὰ Γιάννενα» εἰς τὸ ὁποῖον ἐθαυμάσθη ὄχι μόνον ἡ μουσικὴ ἀπόδοσις, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλληνικωτάτη diction. Ὁ συμπράττων ἐν τῇ συναυλίᾳ βαρύτονος κ. Μπότασης ἤρχισε μὲ τρία ὡραῖα ἀσμάτια, ἓν ἐκ τοῦ «Ὀρφέως», ἓν παθητικώτατον τοῦ ΙΗ' αἰῶνος καὶ ἓν τοῦ Μαρτίνι καὶ ἐτελείωσε μὲ τὸ δημῶδες τὸν «Ἀετόν». Ὡραιότατα ἡ καλλιτεχνικὴ δυὰς ἐτραγούδησε δύο δυωδίας, ἀπὸ τὴν «Θαΐδα» καὶ ἀπὸ τὸν «Ἅμλετ». Αἱ γλυκεῖαι φωναί, ἡ τῆς δεσποινίδος Χάρριγκτον ἁπαλὴ μέχρι παιδικότητος ἐνίοτε, ἡ τοῦ κ. Μπόταση μεστὴ μυστικοπαθείας, ἀπετέλεσαν θελκτικὴν ἁρμονίαν.

— Ἡ δευτέρα συναυλία τῶν καθηγητῶν τοῦ Ὠδείου Λόττνερ ἦτο ἐπίσης ἐπιτυχής, ὅσον καὶ ἡ πρώτη. Ἡ ἀριστοτεχνικὴ τριὰς Λόττνερ, Σαῖφερ, Μπέμμερ ἔπαιξε τὸ Τρίο (ἔργον 101) τοῦ Μπράμς ἀκριβέστατα. Ὁ κ. Σαῖφερ ἔπαιξεν ἐξ συνθέσεις, ἐξ ὧν αἱ τρεῖς τοῦ Σοῦμαν ἐν αἷς καὶ τὸ γνωστότατον καὶ ὑπερ λυρικὸν Traümerei. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Οὐγγρικὸν χορὸν τοῦ Μπράμς κατὰ παράφρασιν τοῦ Ζοακεὶμ ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλος. Ἡ καθηγήτρια κ. Καμπανάκη ἐτραγούδησε δύο μονῳδίας, μίαν ἐκ τοῦ «Freischütz» τοῦ Βέμπερ καὶ μίαν ἐκ τῆς «Σεμιράμιδος» τοῦ Ροσσίνι. Εἰς ἀμφοτέρας, ἰδίως δὲ εἰς τὴν δευτέραν, ἔδειξε μεγάλην τέχνην καὶ ὑπέρποτε διαύγειαν τόνων καὶ δροσερότητα φωνῆς.

⌄

Ὁ νέος καθηγητὴς τῆς Γυναικολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Σ. Τσάκωνας ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ του λόγῳ ὡμίλησε περὶ τῆς Γυναικὸς ἐν τῇ Δημιουργίᾳ. Ἀπηρίθμησε τὰς περὶ αὐτῆς δοξασίας τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων φυσιοδιφῶν, ἐνδιέτριψε δὲ περὶ τὴν σημασίαν τῆς σωματικῆς διαπλάσεως τῆς γυναικὸς καὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς, εἰπὼν ὅτι ἀδίκως οἱ κοινωνιολόγοι τὴν παρέστησαν ὑποδεεστέραν τοῦ ἀνδρός, ἐνῷ δὲν ὑστερεῖ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ὁμιλοῦντα, οὔτε κατὰ τὸ βάρος τοῦ σώματος, οὔτε τοῦ ἐγκεφάλου, καθότι αἱ κρανιοσκοπικαὶ παρατηρήσεις ἀπέδειξαν ὅτι ἀμφοτέρων τῶν φύλων οἱ ἐγκέφαλοι ἔχουν τὴν αὐτὴν λειτουργικὴν δύναμιν. Ἀπ' ἐναντίας, ἡ γυνὴ ὑπερτερεῖ τὸν ἄνδρα εἰς τὴν ἀντίληψιν, τὴν μνήμην καὶ τὴν φαντασίαν.

— Ὁ βουλευτὴς Κύπρου καὶ δημοσιογράφος κ. Ε. Χατζηϊωάννου ὡμίλησεν ἐν τῷ Λυκείῳ τῶν Ἑλληνίδων περὶ τῆς Κυπρίας γυναικὸς διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἤρχισεν ἀπὸ τὴν λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης, ἥτις ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ, διέτρεξε τὰς μεγάλας ἱστορικὰς περιόδους τῆς νήσου, ἀνέφερε τὰς σχέσεις αὐτῆς μὲ ἄλλας Πολιτείας καὶ ἰδιαίτατα πρὸς τὰς Ἀθήνας, ἐτόνισε τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας της καὶ ἐξῆρε τὴν πρόοδον αὐτῆς ὑπὸ τοὺς Ἄγγλους.

Ὁ αὐτὸς ὁμιλητὴς ὡμίλησεν ἐπίσης εὐγλώττως ἐν τῷ «Παρνασσῷ» περὶ τῶν Βασιλέων τῆς Κύπρου καὶ τῶν ἀγώνων Ἀθηνῶν καὶ Κύπρου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

— Ὁ κ. Κ. Ράδος ὡμίλησεν ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Ἀκαδημίᾳ περὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας τοῦ στρατηγοῦ Δ. Ὑψηλάντου καὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ Καποδιστρίου. Ἐξύμνησε τὴν στρατηγικὴν ἱκανότητα καὶ τὰς νίκας τοῦ πρώτου, τὴν διπλωματικὴν δεξιότητα τοῦ δευτέρου, ὧν ἡ δρᾶσις συνέπεσε κατὰ τὰ ἔτη 1828—1829 διὰ τὰ ὁποῖα ὀλίγιστα ἔχουν γραφῆ, καίτοι εἶνε ἡ περίοδος αὕτη τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος σπουδαιοτάτη.

— Ἐν τῷ νομικῷ τμήματι τοῦ «Παρνασσοῦ» ὁ κ. Ι. Φραγκιᾶς ὡμίλησεν εἰς δύο διαλέξεις περὶ τῆς αὐτοκτονίας κατὰ τὸ θετὸν δίκαιον.

— Ἡ γνωστὴ ποιήτρια κ. Αἰκ. Κατσιφοῦ ἐν τῷ Λυκείῳ τῶν Ἑλληνίδων ἀφηγήθη πῶς ἐνεπνεύσθη μερικὰ ποιήματά της, ἅτινα καὶ ἀνέγνωσε· τὸ καλύτερον ἦτο ἡ «Μυγδαλιά», τὸ καὶ συντομώτερον. Ἐκ τῶν ἐκτενεστέρων δέ, ὁ «Φύλακας τοῦ Ρηγαδιοῦ».

Ἐν τῷ αὐτῷ Λυκείῳ ὁ κ. Σάτηρ γνωστὸς ἐν Παρισίοις «κονφερανσιὲρ» ὡμίλησεν Ἑλληνιστὶ περὶ τῆς Γυναικὸς ἐν ταῖς ἐπιστήμαις τοῦ μέλλοντος, ἡ δὲ παρεπιδημοῦσα Γαλλὶς κ. Ἀβρὶλ ντὲ Σαὶν Κρουᾶ περὶ τῶν ἔργων τῆς κοινωνικῆς προνοίας.

— Ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον προεκάλεσεν ἡ βαθυγνώμων διάλεξις τοῦ κ. Ἠλ. Ἀγαστασιάδου ἐν τῷ Δικηγορικῷ Συλλόγῳ ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τῆς ἱστορικῆς Νομικῆς σχολῆς τοῦ Σαβινύ. Ὡμίλησε διὰ τὰς περὶ Δικαίου φιλοσοφικὰς θεωρίας τοῦ Σαβινὺ καὶ τοῦ Γκέριγκ ἐλεγχομένας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς νεωτέρας τοῦ Μπέρξον. Διεκρίθη διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῶν νεωτέρων ἰδεῶν καὶ τὸ ἔντονον τῆς γλώσσης καὶ τὸν πλοῦτον τῶν γνώσεων, δι' ὧν ἐπραγματεύθη τὸ περὶ νομικῆς διαισθήσεως, νομικῆς τεχνικῆς καὶ ἐπιστημονικοῦ συγχρονισμοῦ ὡς καὶ τῆς ἀνάγκης νὰ περισταλοῦν αἱ ἱστορικαὶ νομικαὶ μελέται. Κατεφέρθη κατὰ τῶν προλήψεων τοῦ παρελθόντος καὶ τῆς νομικῆς ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογίας.

— Νέοι ἀσχολούμενοι εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν κοινωνιολογίαν ἵδρυσαν σύλλογον ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ διαλέξεις μας» αἵτινες θὰ περιστρέφωνται περὶ τὴν Νεοελληνικὴν καὶ νεωτέραν ξένην φιλολογίαν καὶ περὶ κοινωνικὰ θέματα. Αἱ διαλέξεις ἤρχισαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Ἐμποροϋπαλλήλων. Ὡμίλησε πρῶτος ὁ κ. Σ. Παπαϊωάννου περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἰς τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα. Ὁ αὐτὸς θὰ ὁμιλήσῃ ἀργότερα περὶ τῆς θρησκείας ὡς παράγοντος τῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως. Ἐπίσης ὡμίλησε περὶ τοῦ Βέλγου ποιητοῦ Βεράρεν ὁ κ. Παράσχος. Ὁ κ. Βαρβαγιάννης θὰ διαλεχθῇ περὶ τῆς θεωρίας τῆς βουλήσεως εἰς τὸ Δίκαιον, ὁ κ. Λαμπίρης περὶ Κὸντ καὶ συγχρόνου Ἐπιστήμης τοῦ Δικαίου, ὁ κ. Λάπας περὶ ἐπαναστατικοῦ ὄχλου καὶ κοινοβουλευτισμοῦ. Διὰ τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν θὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Καρζῆς περὶ τοῦ τραγικοῦ στοιχείου εἰς τὸν Ἑλλ. κόσμον, ὁ κ. Μηλιάδης α') περὶ τοῦ ποιητοῦ Γρυπάρη, β') περὶ τοῦ δημοτικοῦ ἄσματος ἐν τῇ

νεοελληνικῇ ποιήσει, ὁ κ. Μιχαλόπουλος περὶ Σολωμοῦ, ὁ κ. Παράσχος περὶ Σικελιανοῦ, ὁ κ. Χιλιαδάκης α') περὶ Ἑλλ. Σατύρας, β') περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς νεοελλ. Φιλολογίας, γ') περὶ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἐν τῇ ποιήσει τοῦ κ. Παλαμᾶ. Εἶνε εὐχάριστον ὅτι οἱ νέοι ἀσχολοῦνται μὲ θέματα ἄξια ἐρεύνης μὲ κάποιο κριτικὸν πνεῦμα, ἀλλ' ἐξ ἄλλου εἶνε δυσάρεστον ὅτι αἱ διαλέξεις αὐταὶ θὰ εἶναι γλωσσικῶς μαλλιαραί. Πρὸς τούτοις θέματα τινὰ πολύπλοκα, εἶνε δυσανάλογα πρὸς τὴν ἡλικίαν των· τὴν μὴ ὥριμον εἰσέτι δι' ἔρευναν ἀπαιτοῦσαν μακρὰν μελέτην καὶ βαθεῖαν κρίσιν.

— Ἐγκαινιάζων τὰς περὶ ποιητῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος διαλέξεις τοῦ «Παρνασσοῦ» τὸ ἀρχαιότατον αὐτοῦ μέλος, ὁ κ. Σ. Λάμπρος, ὡμίλησε περὶ τῶν τριῶν ἀρχαιοτέρων ποιητῶν, περιλαβὼν ὀρθῶς εἰς τὸν ΙΘ' αἰῶνα καὶ τὸν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ'. ἀκμάσαντα Ρήγαν, ὅστις συνεδόνησε μὲ τὰ θούριά του τὸ δουλεῦον Γένος, τὸ ὁποῖον κατόπιν ἐφαίδρυναν δύο ἰατροφιλόσοφοι, ὁ Βηλαρᾶς καὶ ὁ Χρηστόπουλος οἵτινες κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ἀνήκουν ἐκ καταγωγῆς εἰς τὰ τρία πολὺ ἀργότερον ἀπελευθερωθέντα μέρη, Θεσσαλίαν, Ἤπειρον καὶ Μακεδονίαν. Διὰ τὸν Ρήγαν, ὅστις ἐπεκράτησε συνήθεια νὰ καλῆται Φερραῖος, ἐνῷ ὁ ἴδιος ὑπεγράφετο Βελενστινλῆς, ὁ ἀγορητὴς ἀνέφερε τὰ τῆς δίκης του καὶ παραδόσεώς του εἰς τοὺς Τούρκους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρὸ 25 ἀκριβῶς ἐτῶν ἀνευρεθέντων ὑπὸ τοῦ Λεγκρὰν ἐν Βιέννῃ ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως. Ὡς πρὸς τὴν ποιητικὴν ἀξίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν, διότι τὰ αὐθεντικὰ κείμενα τῶν στίχων του δὲν ἔχομεν, κριτικὴ δ' ἔκδοσις αὐτῶν, ἣν ἡ πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ μὴ ἀνεγερθέντος ἀνδριάντος ἐν Βελεστίνῳ προήγγειλε, δὲν ἐγένετο δυστυχῶς. Ἐκτὸς τοῦ «Παῖδες Ἑλλήνων ἴτε», προφανῶς ἐμπνευσθέντος ἐκ τῆς Μασσαλιώτιδος, ὡς τὸ ἄριστον τῶν ποιημάτων ἔκρινε τὸ «Ὡς πότε παλληκάρια» καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ἐν αὐτῷ δίστιχον περὶ ἀναρχίας, ὅπερ ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀντάξιον μεγάλου ποιητοῦ. Ἐν γένει τὰ ποιήματα τοῦ Ρήγα καίτοι ἄτεχνα, θεωρεῖ ἐφάμιλλα τῆς Μασσαλιώτιδος καὶ ἄλλων ξένων ὕμνων. Τὸν Βηλαρᾶν ὁ κ. Λάμπρος ἔκρινε, παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην, ὅτι εἶνε κυρίως σατυρικὸς καὶ ὀλιγώτερον λυρικός. Ἐκ τῶν σατυρικῶν ποιημάτων ἀνέγνωσε τὰ καλύτερα «Σύγκρισι» καὶ «Παράπονο», ἐκ δὲ τῶν λυρικῶν τὴν «Περιγραφὴν» ἥτις εἶνε μίμησις τοῦ Ὁλλανδοῦ ποιητοῦ Χάϊστερ, τὸ «Πουλάκι», τὴν «Πνιγμένην» καὶ τό, πάντων ἀνώτερον, «Κυπαρίσσι». Διὰ τὸν Χρηστόπουλον, εἶπεν ὅτι ἀστόχως τὸν ἐπωνόμασαν Ἀνακρέοντα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, διότι οὐδὲν κοινὸν ἔχει μὲ τὸν παλαιὸν Ἀνακρέοντα, οὔτε ἄλλως τε τὰ σωζόμενα ὡς Ἀνακρεόντεια θεωροῦνται γνήσια, ἀλλὰ μεταγενεστέρων ἔργα. Ἐκ τῶν ποιημάτων του, γεμάτων ἀπὸ φιλὰ καὶ κρασί, ἐξέλεξε πρὸς ἀνάγνωσιν τὸν «Πόθον», τὴν «Ἀμιλλαν» καὶ τὴν «Θέλησιν». Ὁ κ. Λάμπρος ἐνεφάνισεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τοὺς ποιητὰς μετ' εὐλαβείας, ἀποφυγὼν ἐπικρίσεις. Ὑπέδειξε παρατηρήσεις τινὰς μᾶλλον διαφωτιστικὰς ἢ ἐλεγκτικάς. Οὕτω ἔδωσε τὸ ὑπόδειγμα καὶ διὰ τοὺς μετέπειτα ὁμιλητάς, δι' οὓς εἶπε ὅτι θὰ ἐμπλακοῦν εἰς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ὅπερ αὐτὸς ἀπέφυγε νὰ θίξῃ, εἰπὼν μόνον ὅτι ἡ ἀτημέλητος γλῶσσα εἰς ἣν οἱ τρεῖς αὐτοὶ πρόδρομοι τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως ἔγραψαν ἦτο ἡ ἁρμόζουσα εἰς τὸ εἶδος τῶν ποιημάτων, ἰδίως τοῦ Ρήγα, οὕτινος αἱ πατριωτικαὶ στροφαὶ ἔπρεπε τὴν ἐποχὴν των ἐκείνην νὰ ἀντηχήσουν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Σωτηριάδης καίτοι ἀνέλαβε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ ποιητοῦ Κάλβου κατηνάλωσε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ὁμιλίας του ἐν μακρῷ ρητορικῷ προλόγῳ διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν δύναμιν τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ, ἰδιαίτατα δὲ ἐξεθείασε τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑπτανήσου, περιωρίσθη δὲ νὰ συστήσῃ διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ Κάλβου μίαν περὶ αὐτοῦ μελέτην τοῦ κ. Στουραΐτου καὶ τὴν πρὸ τριάκοντα ἐτῶν γενομένην ἐν τῷ «Παρνασσῷ» διάλεξιν τοῦ κ. Παλαμᾶ. Ἀνέγνωσε κατόπιν ἐκ τῶν 20 ἀρχαιοπρεπῶν Ὠδῶν τοῦ ποιητοῦ δύο, ἐπεξηγῶν ἅμα στίχους τινάς, ἔκρινε δὲ ὡς τὴν ὑψίστην πασῶν, τὴν φέρουσαν τὸν τίτλον «Ὠκεανός», ἐμπνευσθεῖσαν ἐκ τῶν ἀγώνων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ὡς πρὸς τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν τοῦ Κάλβου ἀνάμικτον ἐκ καθαρευούσης καὶ ὁμιλουμένης, ἐξέφερε τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶνε ἀξιοκατάκριτος δι' αὐτὴν ὁ ποιητής, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἡ ποικίλη αὐτὴ μορφὴ προσδίδει κάτι τὸ πρωτότυπον, οὐδ' αἰσθητικῶς εἶνε μεμπτέα. Ἐπῄνεσε τὴν παρατηρουμένην παρὰ τῷ Κάλβῳ μεγαλοπρεπῆ κλασικὴν ἁπλότητα τῆς ἐμπνεύσεως, τὸ μονότονον ἴσως ἀλλὰ καὶ πρωτότυπον τοῦ μέτρου καὶ τὰς εἰκόνας τῶν στίχων, οὓς διαπνέει ἕνας ὕμνος πρὸς τὴν δόξαν τῆς πατρίδος καὶ ἓν ἐγκώμιον πρὸς τὴν ἀρετήν. Διὸ καὶ τὸν ἀπεκάλεσε μικρὸν Πίνδαρον τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν τρίτην διάλεξιν παλαιὸς λόγιος, ὃν ἀφήρπασεν ἡ δικηγορία, ὁ κ. Μάτσεις ὡμίλησε περὶ Σολωμοῦ. Ἑπτανήσιος ὁ ἀγορητής, ἤρχισε μὲ μίαν ποιητικὴν ἀπεικόνησιν τῆς ἐν Ζακύνθῳ πλατείας Στράνη, ὅθεν ἐνεπνέετο ὁ ἐθνικὸς ποιητής. Ἐμνήσθη προηγουμένων ποιητῶν, τοῦ Μαρτελάου, τοῦ Νοταρᾶ καὶ τοῦ ραψῳδοῦ Κοκοτρῆ, περιέγραψε τὸ ποιητικὸν περιβάλλον τῆς νήσου, ἥτις ἦτο μικρογραφία τῆς Βενετίας καὶ τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἔσχεν εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Σολωμοῦ, οὕτινος καὶ ἀνέφερε τὰ ὀλιγώτερον γνωστὰ σημεῖα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐμπνεύσεώς του. Ἐκ τῶν ποιημάτων ἐπῄνεσεν ἰδιαιτέρως τὰς πρὸς τὸ Ἄσχα στροφὰς τὰς περιεχομένας εἰς τὸν «Λάμπρον», τὸ ποίημα τῆς «Φαρμακωμένης» ἐμπνευσθὲν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς γνωστῆς του κόρης Μαρίας Παπαγεωργοπούλου, ἀνέλυσε τὰ ἓξ μέρη τοῦ Ὕμνου τῆς Ἐλευθερίας καὶ κατέληξε μὲ τὴν εὐχὴν ἵνα καὶ αἱ Ἀθῆναι, ὅπως ἡ Ζάκυνθος καὶ ἡ Κέρκυρα, ἀποκτήσουν τὴν προτομὴν τοῦ ὑμνῳδοῦ τῆς Ἑλλην. ἐλευθερίας.

Προσεχῶς θὰ ὁμιλήσουν—μέχρι τέλους Μαρτίου—οἱ ἑξῆς: Τσοκόπουλος περὶ Σούτσων καὶ τῆς πολιτικῆς ποιήσεως ἐπὶ Ὄθωνος, Π. Δημητρακόπουλος περὶ Ζαλοκώστα, Ζερβὸς περὶ Λασκαράτου, Νιρβάνας περὶ Βαλαωρίτου, Ξενόπουλος περὶ Παράσχου, Ἄννινος περὶ Βασιλειάδου καὶ Παπαρρηγοπούλου, Βελλιανίτης περὶ Μαρκορᾶ, Πολυλᾶ καὶ τῆς σχολῆς τῆς Κερκύρας, Παλαμᾶς περὶ Κρυστάλλη καὶ Βιζυηνοῦ.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου ὡμίλησεν ὁ καθηγητὴς κ. Α. Μομφερρᾶτος περὶ Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὸν Δ'. αἰῶνα π. Χ. ἐξιστόρησε τὸν βίον καὶ ἔκρινε τὰ ἔργα τῶν ἑορταζομένων Ἱεραρχῶν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΕ'. ΤΟΜΟΥ

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

1915—1916

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΟΜΟΣ ΙΕ'. 1915—1916

ΣΥΝΤΑΞΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ: Σ. Βαλλώσης. — Σπ. Δε-Βιάζης.—Κ. Γέλβερτ.—Ν. Γιαννόπουλος.—Θ. Δημητρίου.—Κλ. Δίπλα. — Χ. Ἠλιόπουλος.—Κ. Καιροφύλας. — Δ. Γρ. Καμπούρογλους. — Ἀρ. Κουρτίδης.—Τιμ. Μωραϊτίνης.— Παῦλος Νιρβάνας. — Ἀγγελική Παναγιωτάτου. — Μ. Παπαγιαννόπουλος. — Ἰωάννης Πολέμης. — Πλάτων Ροδοκανάκης. — Γ. Σαγιαξῆς.— Γεώρ. Στρατήγης.—Χρ. Χρηστοβασίλης.

Ἀμάραντος.—Δάφνις. — Δίκ.— Θ. — Μοιραία.—Ρέα Μπελλόνα.—Στέλιος Φέρης. — Φιλότεχνος.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ: Α. Rodin.—Θ. Ἀντωνιάδης.—Κλεονίκη Ἀσπριώτου.—Θ. Βρυζάκης.—Γ. Δημητριάδης. — Θωμᾶς Θωμόπουλος.—Εὐάγγ. Ἰωαννίδης. — Λυκ. Κογεβίνας. — Δ. Κόλλας.— Μαρία Σκούφου.—Ν. Φερεκύδης.—Θάλεια Φλωρᾶ - Καραβία. — Ο. Φωκᾶς. — Β. Χατζῆς.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Σελ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Δ. Ι. Κ. Μία Βυζαντινὴ συλλογή 93
Βυζαντιναὶ εἰκόνες ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ 58
Ἀρχαιολογικὰ ἀγγέλματα 121, 138, 154

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Σ. Δε-Βιάζης. Ἰδιόρρυθμος καλλιτέχνης (Σ. Λογοθέτης) 128
Δ. Κ. Θεόδωρος Βρυζάκης 18
» » Θέμος Ἄνγινος. 176

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Μοιραία. Ζωγράφοι μελλοντισταί 51
Χρ. Χρηστοβασίλης. Ἡ μεταλαβιά 155

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ρέα Μπελλόνα. Βενετσάνικα Σκίτσα. . . . 2
Τ. Μωραϊτίνης. Ἡ ποίησις τοῦ πολέμου . . 55
» » Ἀθανασία. 109
Π. Νιρβάνας. Ἡ ἀσφάλεια τοῦ γήρατος . . 109

ΘΕΑΤΡΟΝ

Θεατρικὴ ζωή. 40, 63, 84, 101, 116, 133
Θεατρικὰ ἔργα 179

ΙΣΤΟΡΙΑ

Χ. Ἠλιόπουλος. Γεωγραφικὰ ἱστορήματα. 143, 158
Κ. Καιροφύλας. Ὁ πρῶτος φιλέλλην . . . 139
Π. Ροδοκανάκης. Τὸ Βυζαντινὸν Θέατρον. . 96

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Σπ. Δε-Βιάζης. Δυπρὲ Σκέψεις περὶ τέχνης . 19, 33, 54, 81, 94, 112
» » » Ἡ Φιλαρμονικὴ Κερκύρας. . 91
Δ. Κ. Θεοφάνης Δημητρίου. 20
» » Ἀγγελική Στεφάνου 22
» » Μαρία Σκούφου. 35
Θ. Ὁ Θεοτοκόπουλος ἐν Ἀμερικῇ 4
Νέα εἰκὼν Θεοτοκοπούλου. 84

ΚΡΙΤΙΚΗ

Ν. Γιαννόπουλος. Βιβλιογραφία 106
Δίκ. Νεοελληνικὴ λογοτεχνία. 107, 126, 147, 163, 180
Θ. Δημητρίου. Ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις. . . 82
Φιλότεχνος. Ἡ Ἔκθεσις τοῦ «Συνδέσμου τῶν Καλλιτεχνῶν» 76

Σελ.

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Δίκ. Τὰ μάτια 1

ΠΟΙΗΣΙΣ

Σ. Βαλλώσης. Στὰ μάτια σου 40
Κλ. Δίπλα. Θρῦλος. 100
» » Φθινόπωρο 100
Α. Παναγιωτάτου. Στὴν ἀρρώστεια τοῦ Ρήγα. 50
Ἰω. Πολέμης. Τὸ ἴδιο σύννεφο. 21
» » Τὸ χέρι 21
» » Γέλια γιὰ δάκρυα 21
» » Τῆς γῆς τ' ἀστέρια. 80
» » Μὴ βιάζεσαι. 80
» » Τὸ δένδρο τῆς ἐλπίδος. . . . 80
» » Ἐρώτησα. 146
» » Τὸ βράχο. 146
» » Δὲν θέλω. 146
Γ. Σαγιαξῆς. Παράπονα 56
Γ. Στρατήγης. Τὸ νησί μου. 34, 60
Στ. Φέρης. Ἀνακρεόντεια 3
» » Marche Funebre 100

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἀμάραντος. Σταλαγματιές. 6, 26,
» Τί σκέπτομαι 150
Κ. Γέλβερτ. Ὁ φωτισμὸς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας . 111
Δ. Καμπούρογλους. Σκέψεις. 125
Μ. Παπαγιαννόπουλος. Ἀπὸ τὰς σκέψεις μου 176
Σκέψεις. 37
Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ. 90
Ἕλληνες ποιηταί. 122
Ἐπιθεώρησις τοῦ 1915. 171
Δάφνις. Σημειώσεις ἑνὸς μηνός. 7, 23, 36, 61, 97, 115, 131, 144, 161, 177
Ποικίλη σελίς. 6, 24, 39, 57, 98, 113, 129, 149, 165
Γράμματα καὶ Τέχναι. 9, 26, 44, 69, 88, 103, 118, 134, 150, 166, 181

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Κ. Καιροφύλας. Σερβικὴ Μοῦσα 35
Α. Κουρτίδης. Ἡ δημοτικὴ ποίησις εἰς τὸ σχολεῖον. 123, 141
Δημοτικὰ Ρουμανικὰ ἄσματα 130

ΕΙΚΟΝΕΣ

Σελ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

Οἱ σκελετοὶ τοῦ Φαλήρου. 99

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Θ. Ἀντωνιάδης. Κωμικοὶ τύποι τοῦ «Πανοράματος». 101, 102
Ἡ σάτυρα τοῦ μηνός. 16, 122
Πῶς μάχεται ἡ Ἀγγλία. 164

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Κλ. Ἀσπριώτου. Ἰταλόπαις. 147
Θ. Βρυζάκης. Ἡ Ἑλλὰς συνάζουσα τὰ τέκνα της. 17
» » Ἡ θυσία τοῦ Καψάλη. . . . 21
» » Ὁ τυφλὸς τοῦ Ναυπλίου . . . 21
» » Ἡ εὐλογία τῆς σημαίας τῆς Ἐλευθερίας 24
» » Τὸ στρατόπεδον τοῦ Καραϊσκάκη 25
Ἐ. Ἰωαννίδης. Προσωπογραφία Δ. Καλογεροπούλου 130
Δ. Κογεβίνας. Τοπεῖα. 33, 53
Δ. Κόλλας. Φιλοστοργία 163
Μαρ. Σκούφου. Ρεμβασμός. 41
Ν. Φερεκύδης. Μακεδονίς 49
» » Τοπεῖον 123
Θ. Φλωρᾶ—Καραβία. Φελλάχα. 52
» » Εὔζωνος. 107
» » Πρόσφυγες 114
Ο. Φωκᾶς. Μεγαρίτισσες. 91
Β. Χατζῆς. Πρὸς νηοψίαν 37
Ἡ ποίησις 9

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Γ. Δημητριάδης. Ἀναμνηστικὴ στήλη Σαλαμῖνος 13
Θ. Θωμόπουλος. Παῦλος Κουντουριώτης. . . 127
A. Rodin. Θλῖψις. 75

ΘΕΑΤΡΟΝ

Τὰ Καντιωτόκια. 28
Δὶς Ἀμπελᾶ καὶ κ. Στράτου εἰς τὸν «Ἀγαπητικὸν τῆς Βοσκοπούλας» 45

Σελ.

Ἡ Κοτοπούλη ὡς Μήδεια 111

ΠΟΙΚΙΛΑΙ

Μεταφορὰ εἰκόνος Εὐαγγελιστρίας. 48
Ἠπειρώτισσα. 57
Λυκαβηττός. 61
Ἡ μονὴ τῆς Αἰγίνης 79
Συσσίτιον καλογήρων 79
Θεσσαλονίκη. 95
Βυζαντινὴ πόρπη 139
Ἡ γέφυρα τῶν Λεόντων. 142
Αἱ νησῖδες τῶν Περιστερῶν. 143
Πελασγὶς Κυρηνείας 158
Τὸ φρούριον Κυρηνείας 159
Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου 174

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Κλ. Τριανταφύλλου. 5
Lida Borelli. 5
Suzanne Grandais. 5
Θεόδωρος Βρυζάκης 21
Γεώργιος Εὐσταθίου 29
Μαρία Σκούφου. 35
Κωνστ. Νικολάου 69
Μιχ. Ἀθανασιάδης. 73
Φλωρεντία Σκουλούδη. 74
Cristian Dix. 83
Δήμητρα Δαμβέργη. 100
Yvette Guilbert. 104
Κυβέλη Ἀδριανοῦ. 110
Ζηνοβία Παρασκευοπούλου 110
Ἀδελφαὶ Κόκκου. 135
Ρίτα Σακέτο. 137
Ἐσπέρια. 150
Ἔθελ Χάρριγκτον. 151
Ἔββα Τόμσεν 162
Μπέττυ Νάνσεν. 162
Εἰρήνη Πάλλη. 167
Leda Gys. 175
Marius Bonnard. 175

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἡ Ἐκδοτικὴ ἑταιρεία «*Ἄγκυρα*» προχωρεῖ μὲ πολὺ σφρῖγος εἰς τὰς ἐκδόσεις της. Ἡ μία διαδέχεται τὴν ἄλλην, ὅλαι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἐκλεκτικότητα. Εὐτυχῶς ἡ διάδοσις τῶν βιβλίων τῆς «Ἀγκύρας» εἶνε λίαν ἱκανοποιητική. Τὰ ἐσχάτως ἐκδοθέντα εἶνε τὰ «*Ταξείδια*» τοῦ κ. *Σ. Μελᾶ* εἰς ἃ μετὰ δυνάμεως καὶ ποιήσεως περιγράφει τὰς ἐξ Ἰταλίας καὶ Βαλκανικῶν κρατῶν ἐντυπώσεις του, τὸ «**De profundis**» τοῦ *Ὀσκὰρ Οὐάϊλδ*, κατὰ μετάφρασιν ἀνώνυμον, ἀλλ' ὑπερτέραν μιᾶς προγενεστέρας τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἀποδίδουσαν πιστῶς τὰς μεστὰς φιλοσοφικῆς ἐννοίας καὶ πόνου σελίδας ἃς ἔγραψεν ἐκ τῆς φυλακῆς. Ἐξεδόθη ἐπίσης τὸ ἀριστούργημα τοῦ *Οὐγκὼ* ὁ «*Βασιλεὺς διασκεδάζει*» εἰς ὡραίαν καὶ καλαίσθητον εἰς τριμέτρους ἰαμβικοὺς στίχους μετάφρασιν τοῦ κ. Ε. Ζαλοκώστα, ὅστις καὶ ἐκτενῆ προτάσσει πρόλογον, ὡς καὶ ἄλλο ἀριστούργημα, τοῦ *Δίκενς* ὁ «*Δόμβεῦ καὶ Υἱός*», μυθιστόρημα προωρισμένον διὰ τὴν νεολαίαν. Ἡ θελκτικὴ ἀφήγησις τοῦ Δίκενς καὶ οἱ ἐξαιρετικοὶ τύποι τῶν ἔργων του καθιστοῦν τὸ βιβλίον τερπνότατον καὶ ἠθοπλαστικόν.

Ἡ «Ἄγκυρα» καθιέρωσε ὀρθότατα καὶ τὸ σύστημα τῆς κατὰ μηνιαίας δόσεως πληρωμῆς.

Ἐξεδόθη ἡ «*Ἐπετηρὶς τοῦ Παρνασσοῦ*» διὰ τὸ ἔτος 1915. Περιέχει μελέτας ἐπιστημονικὰς τῶν κ. κ. Γρ. Βερναρδάκη, Σ. Βλαντῆ περὶ Λευκάδος, Γ. Χατζηδάκι Γραμματικὰ ζητήματα, Κ. Ζέγγελη περὶ τοῦ ὑγροῦ Ἑλλ. πυρός, Α. Ἀνδρεάδου, Χρ. Παπαδοπούλου περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Παρθενίου τοῦ Α'., Ν. Γιαννοπούλου ἐπισκοπικοὺς καταλόγους Θεσσαλίας, Σ. Σακελλαροπούλου, Δ. Βαρδουνιώτου Σ. Λάμπρου, ὡς καὶ λογοδοσίαν τῶν πεπραγμένων.

Ὑπὸ τοῦ ἐν Μιτυλήνῃ δημοσιογράφου κ. *Γ. Χονδρονίκη* ἐξεδόθη ἡ «*Ἐπαρχία τῆς Περγάμου*», ἀπὸ ἱστορικῆς, ἀρχαιολογικῆς, τοπογραφικῆς, κοινοτικῆς, ἐκπαιδευτικῆς, κοινωνικῆς, γεωργικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἀπόψεως, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ 1914. Ἡ μονογραφία αὕτη βασισθεῖσα ἐπὶ πλουσιωτάτης βιβλιογραφίας ἀποτελεῖ κάτοπτρον τῆς ἀτυχοῦς νήσου, ἧς τὸν νεοτουρκικὸν διωγμὸν περιγράφει ὁ συγγραφεὺς μὲ πολὺν πόνον.

Ἐπιμελείᾳ τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Χ. Γλένη ἐξεδόθη πολύφυλλος τοπογραφικὸς «*Χάρτης τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν*» εἰς κλίμακα 1:4000, λεπτομερέστατος, μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἐκπονηθείς. Ἐν αὐτῷ σημειοῦνται τὰ ὕψη ἀπὸ τῆς θαλάσσης, αἱ ὁδοί, πλατεῖαι, τροχιοδρομικαὶ γραμμαί, δημόσια κτίρια, ἰδιωτικὰ ἱδρύματα κλπ, συνοδεύεται δὲ ὁ χάρτης μὲ εὑρετήριον εἰς σχῆμα βιβλίου. Εἶναι ὁ τελειότερος τῶν χαρτῶν, μὲ τὰς προσθήκας καὶ μεταβολάς τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως μέχρι τέλους τοῦ 1914. Ὁ κ. Γλένης εἰσφέρει πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν πτωχὴν Ἑλλ. χαρτογραφίαν, διὰ τῆς μεθοδικῆς ἐργασίας του.

Ὁ κ. *Ν. Ποριώτης*, ὁ τῆς περιλαλήτου «Ροδόπης» ἰδιόρρυθμος ποιητής, ὁ ἀριστοτέχνης μεταφραστής, ὁ φιλόκαλος καὶ πρακτικώτατος ἅμα ἐκδότης ἀνέλαβε τὴν ἐποπτείαν νέας ἐκδοτικῆς ἑταιρείας, ἥτις σκοπεῖ νὰ δίδῃ εἰς τὴν δημοσιότητα ἐκλεκτὰ δραματικὰ ἔργα. Τῶν ξένων τὴν μετάφρασιν, φιλολογικὴν καὶ ἀκριβῆ, μὴ ἀπηλλαγμένην ὅμως δυστυχῶς ὑπερβολῶν γλωσσικῆς διατυπώσεως, ἀνέλαβεν ὁ ἴδιος κ. Ποριώτης. Εἶδον τὸ φῶς ἡ «*Σαλώμη*» τοῦ Ὀσκὰρ Οὐάϊλδ, ἧς προτάσσεται ἀξιανάγνωστος πρόλογος τοῦ μεταφραστοῦ περὶ νεοελληνικοῦ θεάτρου, καὶ τὸ «*Σὰν τὰ φύλλα*» τοῦ Τζακόζα. Ἡ τιμή, μονόδραχμος.

Ὁ γνωστὸς λογογράφος κ. *Ἀθανάσιος Μίχας*, συνεκέντρωσεν εἰς κομψὸν τόμον τὰς *Ἀναμνήσεις του ἀπὸ τὴν Γερμανίαν*, ὅπου ἐπεράτωσε τὰς σπουδάς του. Ἡ πνευματική, κοινωνικὴ καὶ οἰκογενειακὴ ζωὴ τῆς Γερμανίας, μὲ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά της, τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας καὶ τῆς διασκεδάσεως, τὸν πολιτισμὸν ἐκτυλίσσεται μετὰ ζωντανῆς παρατηρητικότητος, μὲ πολὺ αἴσθημα, καὶ μὲ περιγραφικὴν χάριν καὶ δεινότητα. Δι' ὅσους ἔζησαν τὴν εὐτυχῆ αὐτὴν ζωὴν αἱ ὡραῖαι καὶ ζωηραὶ ἐντυπώσεις τοῦ κ. Μίχα ἀποτελοῦν ἀναπόλησιν νοσταλγικήν, εἰς ὅσους δὲ δὲν τὴν ἐγνώρισαν, δίδεται μία εὐκαιρία νὰ τὴν ποθήσουν. Συγχρόνως δὲ εἶνε τὸ βιβλίον του ἀπότισις θαυμασμοῦ πρὸς τὴν μεγάλην αὐτὴν χώραν.

Νέον ἡμερολόγιον ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις, ὁ «*Ἑλληνικὸς κόσμος*» Πρωτότυπον, Εὐρωπαΐζον τὴν μορφήν, ἀλλ' Ἑλληνικώτατον κατὰ τὴν ὕλην, πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ποικίλον, ἕνας συνδυασμὸς φιλολογικῆς ἐργασίας καὶ σωρείας ὠφελίμων ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων. Ἐκδόται οἱ δημοσιογράφοι κ. κ. *Α. Πρίντεζης* καὶ *Θ. Καλογερῖκος*. Κοσμεῖται ὑπὸ πολλῶν εἰκόνων.

Ὁ προϊστάμενος τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς ἰατρὸς κ. *Ἐμμ. Λαμπαδάριος* χρησιμώτατον συνέγραψεν ἐγχειρίδιον, τὰ «*Στοιχεῖα Παιδολογίας*». Ὁ ἐκδοθεὶς πρῶτος τόμος εἰκονογραφημένος, περιλαμβάνει γενικὴν εἰσαγωγήν, σωματολογίαν καὶ ὑγιεινήν, ἤτοι πάσας τὰς ἐκ τῆς γενικῆς ὑγιεινῆς γνώσεις, ἀπαραιτήτους διὰ τοὺς διδασκάλους, διὰ τοὺς δικαστάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς γονεῖς. Ἡ ἐργασία αὕτη τοῦ κ. Λαμπαδαρίου, εὐσύνοπτος καὶ μεθοδική, ἀναδεικνύει αὐτὸν οὐ μόνον κράτιστον ἐπιστήμονα ἀλλὰ καὶ δεξιώτατον συγγραφέα.

Ἀτζέντα τοῦ 1916. Πολυτιμώτατος ὁδηγὸς καὶ σύντροφος, περιέχων ἡμερολόγιον, σημειωματάριον μὲ λευκὴν σελίδα δι' ἑκάστην ἡμέραν, πληθὺν ἐμπορικῶν καὶ ποικίλων πληροφοριῶν καὶ χάρτην τῶν Ἀθηνῶν μὲ πλῆρες τὸ νέον τροχιοδρομικὸν δίκτυον. Ἡ ἔκδοσις, γενομένη ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. *Κυρνασίου*, λίαν φιλόκαλος.

Παρ' ὅλας τὰς ἀντιξόους δυσχερεῖς περιστάσεις, ἡ δ. *Ε. Σβορώνου*, μὴ φειδομένη κόπων καὶ δαπανῶν, ἐξέδωκε ἐπίσης τέλειον καὶ ὀγκῶδες, ὡς ἄλλοτε, τὸ *Μικρασιατικὸν Ἡμερολόγιόν* της. Μεστὸν ζωῆς καὶ χάριτος, τιμᾷ ὄχι μόνον τὴν ὡραίαν μεγαλόνησον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν μὲ τὰ ἐκλεκτὰ καὶ ἐνδιαφέροντα δημοσιεύματα. Εἶνε ὁ δέκατος αὐτὸς τόμος καὶ ἡ συμπαθὴς ἐκδότις, μὲ τὴν ἔμφυτον ποιητικήν της λεπτὴν καλαισθησίαν παρουσιάζει

ὡραίας σελίδας, ἃς κοσμοῦν τὰ ὀνόματα Χατζηδάκι, Δροσίνη, Ἀννίνου, Πολέμη, Βελλιανίτου, Χρηστοβασίλη, Τανάγρα καὶ ἄλλων.

⁂

Ὁ «*Ἐκπαιδευτικὸς Ὅμιλος* συνεχίζων τὰς ὑπὲρ μορφώσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων προσπαθείας του, ἐξέδωκε δύο νέα βιβλία: Τὰ «*Παραμύθια*» τῆς κ. Δέλτα, κυρίως πατριωτικά, καὶ τὰ θαυμάσια «*Παραμύθια*» τοῦ Ἔβαλτ ἐξελληνισθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Δελμούζου. Τοιουτοτρόπως πλουτίζεται ὁλονὲν ἡ πενιχρὰ Ἑλληνικὴ παιδικὴ φιλολογία, μὲ ἔργα λογοτεχνικῆς ἀξίας, συμπληροῦντα τὴν ἐν τῷ σχολείῳ ἀγωγήν. Εὐτυχῶς παρατηρεῖται κάποια ὕφεσις εἰς τὰς γλωσσοπλαστικὰς παρακρούσεις, αἵτινες δὲν συντείνουν οὔτε εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ βιβλίου, οὔτε εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τῆς καλλιεργείας τοῦ Καλοῦ ἐν τῇ παιδικῇ ψυχῇ. Τῆς κ. Δέλτα τὰ παραμύθια, γραμμένα μὲ τέχνην, μὲ αἴσθημα καὶ εὐγένειαν, δύνανται νὰ ἀναγνωσθοῦν καὶ ἀπὸ μεγάλους.

Διὰ τὰ παιδιὰ ἡ ἄποψις τῆς ζωῆς ἴσως δὲν ἔπρεπε νὰ παρουσιάζεται δραματική, ἀλλὰ μᾶλλον τερπνή, ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀφρόντιδα ἡλικίαν, δι' ἣν προορίζονται τὰ Παραμύθια τῆς κ. Δέλτα.

⁂

Καὶ ἄλλο διήγημα διὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν—τὰ «Κάλαντα» τοῦ Δίκενς—ἐξεδόθη, κατὰ μετάφρασιν ἐπιτυχῆ τῆς κ. Ὄλγας Βελλίνη ὑπὸ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. Ἐφέτος τὸ Λύκειον ἔστρεψε τὴν προσοχήν του, πολὺ δικαίως, εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, εἰς ἣν παρέχει ἀφορμὰς διασκεδάσεως. Ὁ Δίκενς εἶνε ὁ κυριαρχῶν συγγραφεὺς τῆς Χρισνογεννιάτικης διηγηματογραφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς νεανικῆς ἐν γένει ἡλικίας. Ἡ μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀποδίδει πιστῶς τοῦ μεγάλου συγγραφέως τὸ ἑλκυστικὸν ὕφος. Ἂν ληφθῇ δ' ὑπ' ὄψει ἡ ἡλικία, ἧτις θὰ ἐντρυφήσῃ εἰς τὸ διήγημα, δὲν εἶνε ἀδικαιολόγητος ἡ προτίμησις τῆς μεταφραστρίας πρὸς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.

⁂

Ὁ ἀκαταπόνητος εἰς ἱστορικὰς ἐρεύνας κ. *Κ. Ράδος* ἐδημοσίευσε μονογραφίαν περὶ τοῦ *Νικολάου Τσεσμελῆ* ἢ Παπάζογλου, ὅστις ἦτο τύπος Μεσαιωνικοῦ κοντοτιέρου, ὑπηρετήσας ὡς ἀρχηγὸς μισθοφόρων εἰς διαφόρους στρατοὺς καὶ διακριθεὶς εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Αἰγύπτου.

⁂

«*Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις*». Ἱδρύθη ὑπὸ τῶν πολιτευτῶν κ.κ. Καραπάνου, Δραγούμη καὶ Μπουσίου καὶ εἶνε ὄργανον ἐθνικῆς πολιτικῆς καὶ ἐλεύθερον βῆμα ἐρεύνης πολιτειακῶν καὶ δημοσιονομικῶν ζητημάτων, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπιθεωρήσεων.

⁂

«*Ἑσπερία*». Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Πούπτη ἤρξατο ἐκδιδομένη ἐν Λονδίνῳ ἑβδομαδιαία εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις, συντασσομένη ὑπὸ ἐπιλέκτων συνεργατῶν, καὶ ἐξυπηρετοῦσα ἐν Ἀνγλίᾳ σημαντικῶς τὰ Ἑλλ. συμφέροντα, δι' ἀμερολήπτου ἐξετάσεως αὐτῶν.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1916—ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΞ ΔΡ. 1,200,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἑκάστην κλήρωσιν) Ἐκδίδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 400,000
) Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 200,000

Ἕκαστον ἀκέραιον γραμμάτιον τιμᾶται δραχ. 4, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμματίου τιμώμενα μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη		Δραχμαὶ	Ἐν ὅλῳ
1	ἐξ	80,000	80,000
1	ἐξ	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ τελευταίᾳ Κυριακῇ 28 Φεβρουαρίου (12 Μαρτίου) 1916 ἡ δευτέρα τῇ 24 Ἀπριλίου (7 Μαΐου) 1916, ἡ τρίτη τῇ 26 Ἰουνίου (9 Ἰουλίου) 1916, ἡ τετάρτη τῆς 25 Σεπτεμβρίου (8 Ὀκτωβρίου) 1916, ἡ πέμπτη τῇ 27 Νοεμβρίου (10 Δεκεμβρίου) 1916 καὶ ἡ ἕκτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1916 (13 Ἰανουαρίου 1917).

Δι' ἑκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια ἀκέραια γραμμάτια, πωλούμενα ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν, ἰσχύοντα δι' ὁλόκληρον τὸ κέρδος, καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέταρτα γραμματίου, τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν εἰδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τιμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἔκπτωσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 ο)ο, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμάτια ἢ τιμήματα γραμματίου ἀξίας χιλίων δραχμῶν τοὐλάχιστον παρέχεται ἔκπτωσις 10 ο)ο, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτεταγμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἔκπτωσις 5 ο)ο.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἡ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ *Γραφεῖον Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων*, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ὁ Διευθυντὴς Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

Τύποις ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΛΑΖΟΥΔΑΚΗ — Εὐριπίδου 3, Ἀθῆναι